ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΚΟΝ ΒΗΜΑ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟ ΟΡΓΑΝΟ ΤΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΚΗΣ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΣ

ΧΡΟΝΙΑ Ε'. ΑΡΙΘ. 197 (2c)	ΑΘΗΝΑ 23 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1928	ΓΡΑΦΕΙΑ ΡΟΜΒΗΣ 2	ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΧΡΟΝΙΑΤΙΚΗ ΔΡΧ. 50	ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΣΤ. ΑΛΕΞΙΖΟΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ: Τὸ ἐκπαιδευτικό μας πρόβλημα ς'—Κρίσεις—Σημειώσεις.—Τὸ ζήτημα τῶν διδακτικῶν βιβλίων—Μία ἔρευνα τοῦ «Διδ. Βήματος» Ἡ μέθοδος τοῦ σχολείου ἐργασίας (Μ. Παπαμαύρου).—Ἔλεγεῖο.—Ἀπ' ὅσα μᾶς γράφουν.—Παιδαγωγικὰ Συνέδρια (στὴ Ξάνθη, στὸ Τέροβο).—Ἐγκύκλιος Συλλόγου Ἐδέσσης.—Ἀτομικὲς ὑποθέσεις.—Στήλη συνδρομῶν.

ΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΜΑΣ ΠΡΟΒΛΗΜΑ

ΣΤ'

Γράψαμε πῶς ἀποκρούομε τὸ διτάξιο διδασκαλεῖο γιατὶ τοῦ λείπουν οἱ βάσεις, ποὺ ἀπάνω σ' αὐτὲς θεμελιώνουν οἱ Εὐρωπαῖοι τὴ πανεπιστημιακὴ καὶ ἀκαδημαϊκὴ μόρφωση, τοῦ λείπει ἡ προϋπόθεση πῶς θὰ μορφώνη δημοδιδασκάλους τῆς ἴδιας ἐπιστημονικῆς καλλιτεχνικῆς καὶ παιδαγωγικῆς κατάρτισης μὲ τοὺς καθηγητές, τοῦ λείπει καὶ ἡ ἄλλη προϋπόθεση πῶς οἱ δημοδιδάσκαλοι θὰ ἀποχτήσουν προσόντα σὰν τοὺς καθηγητές, τοῦ λείπει ἀκόμη καὶ τρίτη προϋπόθεση ἡ ὡριμότητα, ποὺ δίνει τὸ Γυμνάσιο τῶν Εὐρωπαίων. Εἶναι ἀλήθεια πῶς τὶς βασικὲς αὐτὲς ἐλλείψεις θέλουν νὰ τὶς παραβλέψουν καὶ νὰ ἐπιχειρήσουν τὴν ἀπομίμηση τοποθετώντας τὸ διτάξιο ἀπάνω σὲ ὄρους Ἑλληνικούς. Ἀλλὰ οἱ ὅροι αὐτοὶ δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο παρὰ ἡ ἄρνηση τῆς λαϊκῆς παιδείας, ὁ χιαρακτηρισμός της γιὰ ἀγγαρεία καὶ ἡ κυλοσυνείδητη διευκόλυνση τῶν δημοδιδασκάλων νὰ ἀπαλλαγοῦν μιὰ ὥρα νωρίτερα ἀπὸ τὸ μαρτύριο.

Χωρὶς νὰ θέλωμε νὰ πνίξωμε τὶς προδιαθέσεις, ὄχι τόσο γιὰ χάρη τῶν νέων καὶ ἀπὸ σεβασμὸ πρὸς τὴν **προσωπικότητα**, ὅπως τὸ κάνουν οἱ εἰσηγητὲς τοῦ διταξίου παρὰ ἀπὸ τὴν ἀπόλυτη ἀξία ποὺ τοποθετοῦμε μέσα στὸ παιδαγωγικὸ ἔργο, ποὺ ἀπάνω σ' αὐτὸ ἀναλώνει ὁ δημοδιδάσκαλος τὴ ζωή του, εἴμαστε ὑποχρεωμένοι σὰν κλάδος συνειδητὸς νὰ ἀποκρούσωμε τὴν ἐπώαση τῶν αὐγῶν τοῦ κούκκου κάθε ἐπιστήμης στὴν ἐκπαιδευτικὴ φωλιά. Εἴμαστε ἐμεῖς οἱ πρῶτοι ποὺ σεβόμαστε τὴν προδιάθεση καὶ στηρίζομε ἀπάνω στὴ διάγνωση καὶ ἐξέλιξη τῶν ἱκανοτήτων, ποὺ κρύβει μέσα της ἐν σπέρματι κάθε ἀτομικότητα τὴν ἐπιτυχία τοῦ ἔργου μας, ποὺ πετυχαίνοντας θ' ἀποτελοῦσε εὐλογία γιὰ τοὺς ἀνθρώπους. Καὶ ἀπ' τὸ σεβασμό μας αὐτὸ τὸν ἀπόλυτο μπρὸς σὲ κάθε παιδὶ δὲ θέλομε νὰ ἑνωνουχίσωμε διανοητικὰ κανένα. Τὸ ἐναντίο θέλομε ν' ἀφήσωμε διάπλατα τὶς πόρτες ἀνοιχτὲς νὰ φεύγουν ἀπὸ τὶς τάξεις τοῦ διδασκαλείου ὅσοι δὲ νιώθουν ἀγάπη γιὰ τὸ ἔργο θέλομε νὰ τοὺς παρακολουθοῦν οἱ εἰδικοὶ καὶ νὰ τοὺς ὑποδεικνύουν γιὰ ποὺ εἶναι κατάλληλοι. Θέλομε ἕνα κόσκινο ποὺ νὰ κρατήση στὸ τέλος τοὺς νέους μὲ τὴν καλλιτεχνικὴ καὶ παιδαγωγικὴ διάθεση. Αὐτοὺς τοὺς νέους ποὺ θὰ μείνουν ἀρνούμασε νὰ συμφωνήσωμε μὲ τὸν ὅποιο δήποτε εἰδικό, πῶς κρατώντας τους στὸ δασκαλικὸ κλάδο τοὺς εὐνουχίζομε διανοητικά. Δὲν ξέρουμε ἂν δὲν εἶναι τολμηρὸ νὰ ποῦμε πῶς ὅσοι δὲ βλέπουν τοὺς ὁρίζοντες ποὺ ἁπλώνονται μπρὸς στοῦ διάκαιλου τὰ μάτια δὲν ἔχουν ἀκόμη προσγειωθῆ στὴν παιδαγωγικὴ ἐπιστήμη. Εἶναι ἀλήθεια πῶς τὸ δημοδιδάσκαλο τὸν ἀπειλεῖ ἀπὸ στιγμὴ σὲ στιγμὴ ὁ οἰκονομικὸς θάνατος μ' αὐτὸς δὲν εἶναι συνέπεια ἀπαξίας τῆς παιδαγωγικῆς παρὰ τῆς ἀγνοιας τῆς ἀξίας της καὶ τοῦ ἔργου κεινῶν ποὺ τῆς ἀφιερώνουν τὴ ζωή τους.

Ἂς πλησιάσωμε περισσότερο στὰ πράματα. Μιλοῦμε γιὰ τὴν ἀρχὴ τῆς ἐργασίας, λέμε πῶς τὸ σχολεῖο τῶν λόγων θὰ τὸ κάμομε σχολεῖο τῶν ἔργων. Εἴπαμε καὶ σὲ προηγούμενο ἄρθρο τὴ γνώμη μας: οἱ διάσκαλοι τοῦ σχολείου ἐργασιας δὲν πιράσκευάζονται μὲ παραδόσεις καὶ μαθήματα ἀπὸ τὴν ἕδρα, ποὺ τὶς κάνει κάθε καθηγητὴς κατὰ τὸ «δικό του σύστημα». Ὁ διάσκαλος τοῦ σχολείου ἐργασίας θὰ προβάλη ἀπὸ ἕνα παιδαγωγικο ἵδρυμα, ποὺ κεῖ μέσα θεωρία καὶ πράξη βαδίζουν χέρι χέρι, ποὺ τὴν ἀρχὴ τῆς ἐργασίας τὴ ζῆ ὁ ἔφηβος σὲ κάθε παιδαγωγικὴ ἐνέργεια τοῦ δασκάλου του τοῦ κάθε δασκάλου του. Πῶς μποροῦμε μιὰ τέτια ἀπαίτηση νὰ τὴν ἐμπιστευτοῦμε στὸ σημερινὸ Γυμνάσιο; Σβήνουν τάχα οἱ πραγματικὲς καταστάσεις, ὅταν ἐγὼ με τὴ γενναιότητα νὰ τὶς ἀγνοοῦμε; Κι ἂν ἀπ' τὴν πλευρὰ αὐτὴ γιὰ λόγους εἰδικοὺς Ἑλληνικοὺς δὲ μποροῦμε νὰ ἀφήσωμε τοὺς δασκάλους τοῦ σχολείου ἐργασίας στὴν ἐπίδραση τῆς **συστηματικῆς διδασκαλίας** κι ἂν γιὰ τὸ λόγο αὐτὸ δὲ μποροῦμε παρὰ νὰ ὀργανώσωμε διδασκαλεῖα-σχολεῖα ἐργασίας γιὰ νὰ ζήση ὁ νέος τὸ σχολεῖο ἐργασίας μέσα στὴ σχολικὴ πράξη τῶν δασκάλων του, πρέπει ἴσως νὰ διστάξωμε πρέπει νὰ σταματήσωμε ὡς ἐδῶ καὶ νὰ μὴ βάνωμε «τὸν δάκτυλον ἐπὶ τῶν τύπων τῶν ἥλων». Μαντεύομε τὴ θύελλα ποὺ θὰ σηκώση τὸ ἐπιχείρημα, ποὺ θὰ προσθέσωμε παρα κάτω γιὰ νὰ ὑποστηρίξωμε καὶ μ' αὐτὸ τὴν ἵδρυση τῶν πολυταξίων διδασκαλείων. Τὸ λέμε ἀμέσως: τὸ ἐπιχείρημα τοῦ δημοτικισμοῦ. Εἶναι ἀνάγκη ἀμέσως νὰ δηλώσωμε πῶς τὸ δημοτικισμὸ δὲν τὸν περιορίζομε στὸ γλωσσικό του φαινόρωμα· εἶναι πλάνη καὶ τῶν ὁμοϊδεατῶν μας καὶ τῶν ἀντιπάλων ὅσοι πιστεύουν πῶς δημοτικισμὸς στὴν παιδεία εἶναι δημοτικὴ γλῶσσα. Δὲ θάλιζε ἀσφαλῶς τόσους ἀγῶνες καὶ χύσιμο τόση μελάνης, ἂν ἦτον γραφτὸ νὰ σταματήση ὁ δημοτικισμὸς στὴν εἰσαγωγὴ τῆς Δημοτικῆς γλώσσας στὴν Παιδεία καὶ στὴν ἔκταση ἀκόμη ποὺ δὲν φαντάζονται οἱ πιὸ τολμηροὶ δημοτικιστές. Δημοτικισμὸς θὰ πῆ ἀξίες σύγχρονες καὶ τέτιες δὲν εἶναι ἡ γλῶσσα μονάχα παρὰ ἡ κάθε ἐκδήλωση τῆς σύγχρονης πνευματικῆς ζωῆς. Καὶ τὸ τραγοῦδι μας καὶ ἡ παράδοση καὶ τὰ ἤθη καὶ ἔθιμα μας ἡ τέχνη καὶ ἡ λαϊκὴ ζωή μας, ἡ θρησκευτικὴ καὶ πολιτικὴ κ' ἕνα πωρὸ ἄλλα, ποὺ ζοῦμε, εἶναι ἀξίες σύγχρονες, ποὺ, ἂν δὲν τὶς ἐκτιμήσωμε, ἂν δὲν τὶς προσέξωμε, ἂν δὲν τὶς κάμωμε συνειδητὰ δικές μας, θὰ μᾶς εἶναι ἀδύνατο νὰ κατανοήσωμε τὶς ἀξίες περασμένων πολιτισμῶν γιατὶ θὰ μᾶς λείπουν τὰ μέτρα, ποὺ δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο παρὰ ὁ ἑαυτός μας, οἱ σύγχρονες ἀξίες. Ὅσο ὁ δημοτισμὸς δὲν παίρνει τὸ πλάτος, ποὺ τοῦ ἀνήκει, καὶ περιορίζεται μόνο στὴ γλῶσσα τὸ πνεῦμα του θὰ μείνη ἔξω ἀπὸ τὴν παιδεία καὶ θὰ ἐξακολουθῆ αὐτὴ νὰ εἶναι ἀρνητικὴ καὶ στεῖρα. Ὅταν ἀναγνωρίζωμε **γιὰ ἀρχὴ** τὸ δημοτικισμὸ στὸ δημοτικὸ σχολεῖο δὲν πιστεύομε πῶς εἶναι κανεὶς ποὺ νὰ νομίζη στοχαστικά, πῶς ἡ ἀναγνώρισή του ταυτίζεται μὲ τὴν ἐφαρμογὴ καὶ μάλιστα ἐφαρμογὴ ἀπὸ προσωπικό, ποὺ δίλο δὲν τὴν γνώρισε τὴν ἀρχὴ αὐτὴ καὶ μέρος του στέκεται ἀντίθετό της ἀπ τὴ παλιὰ προκατάληψη καὶ τὴν προπαγάνδα, ποὺ γίνεται ἐνάντια στοὺς δημοτικιστὲς καὶ μᾶς ἔκαμε νὰ μᾶς πιάνη ὑστερισμὸς στὸ ἄκουσμα τοῦ δημοτικισμοῦ. Εἴπαμε πῶς ὅλο τὸ προσωπικὸ δὲ γνώρισε τὴν ἀρχὴ αὐτή. Γιὰ νὰ ἀκριβολογοῦμε πρέπει νὰ κάμωμε τὴ διασάφηση, πῶς **ἐπίσημα** στὰ διδασκαλεῖα κανεὶς ὡς σήμερα δὲν ἄκουσε γιὰ τὴν ἀρχὴ αὐτή· κι ὅσοι ἐπιχειρήσαμε στροφὴ στὸ δημοτικισμὸ σπρωχτήκαμε πρὸς τὰ ἐκεῖ ὄχι βέβαια ἀπ' τὰ διδασκαλεῖα μας. Ἂν σὲ μιὰ ἐποχή, ποὺ πέφτανε κορμιὰ στὸ δρόμο, γιὰ τὴ μετάφραση ἑνὸς ἀρχαίου δράματος, ἦταν στὴ θέση του ἕνα διδασκαλεῖο, ποὺ ἔβγανε φιλιππικοὺς ἐνάντια στὸ δημοτικισμό, τί νὰ ποῦμε γιὰ τὰ διδασκαλεῖα τῆς ἐποχῆς μας ποὺ ἐμπνέουν στοὺς δασκάλους τοῦ μέλλοντος τὴν περιφρόνηση πρὸς τὴ δημοτικὴ γλῶσσα, ποὺ τοὺς ἀφήνουν ξένους πρὸς τὴν ἀρχὴ τοῦ δημοτικισμοῦ καὶ τοὺς στέλνουν ὕστερα στὸ λαϊκὸ σχολεῖο νὰ ζωντανέψουν τὸ σχολεῖο ἐργασίας ἀγνοώντας τὴ, ζωὴ καὶ μισώντας τὸ ἐκφραστικό της μέσο. Κύριοι εἰδικοί μὴν, ἐπιχειρήσετε να μᾶς πῆτε, πῶς εἰσάγομε τὴ δημοτικὴ γλῶσσα στὴ Μέση Παιδεία. Δὲν πρόκειται γιὰ τέτιο τὴ στιγμὴ αὐτή. Ζητοῦμε ἁπλῶς νὰ προπαρασκευάσετε τοὺς δημοδιδασκάλους γιὰ τὰ καθήκοντα ποὺ τοὺς ἐπιβάλλει ὁ Νόμος καὶ ἡ ἐπιστήμη. Ἂν δὲ νομοθετῆτε ἐμπειρικά, ἀντὴν ἐνέργεια σας τὴ ρυθμίζη ἡ ἐπιστήμη ἔχομε πεποίθηση, πῶς στὸ αἴτημα αὐτὸ τοῦ κλάδου θ' ἀνακαλύψετε **συνέπεια**.

Γράψαμε γιατὶ εἴμαστε ἀντίθετοι μπρὸς στὸ σημερινὸ μονοτάξιο καὶ στὸ διτάξιο, ποὺ σχεδιάζεται καὶ γιατὶ προτιμοῦμε τὸ πολυτάξιο. Δὲ μᾶς μένει παρὰ νὰ ποῦμε τὴ γνώμη μας γιὰ τὰ Ἱεροδιδασκαλεῖα. Ἡ διοίκηση τῆς Διδ. Ὁμοσπονδίας, τῆς περασμένης χρονιᾶς διατύπωσε ἐπιφυλάξεις γιὰ τὴ λειτουργία τῶν σημερινῶν Ἱεροδιδασκαλείων. Οἱ ἐπιφυλάξεις αὐτὲς ἀναφέρονταν στὴν ὕλη, ποὺ διδάσκονται στὰ Ἱεροδιδασκαλεῖα κι ἦταν ποσοτικές. Γι αὐτὸ καὶ διατύπωνε τὴν πρόταση νὰ ἐξομοιωθοῦν οἱ Ἱερατικὲς σχολὲς πρὸς τὰ γυμνάσια, ἂν εἶναι πραγματικὰ ἰσότιμες μ' αὐτὰ καὶ νὰ φοιτήσουν οἱ ἀπόφοιτοί των στὸ μονοτάξιο Διδασκαλεῖο. Ἡ σημερινὴ Διοίκηση προχωρεῖ πιὸ πέρα στὶς ἐπιφυλάξεις της. Τὴν ἐνδιαφέρουν βέβαια οἱ γνώσεις, μὰ πιὸ πολὺ ἡ ποιότητα τῆς μόρφωσης, ποὺ παίρνουν οἱ νέοι στὰ Ἱεροδιδασκαλεῖα, **τὰ ἰδανικὰ ποὺ τοὺς ποτίζουν ἐκεῖ**. Ὁ κόσμος κινεῖται κατὰ τὸ θεῖον σχέδιον μὲ κατεύθυνση πρὸς τὴν πέραντοῦτάφου ζωήν. Δὲν εἴμαστε ἀπὸ τοὺς ὀπαδοὺς τῆς χωρὶς θρησκευτικὰ δημόσιας ἀγωγῆς. Ἀλλὰ ἂν ποτε ἐπικρατήση ἡ ἄποψη αὐτὴ ἐμεῖς νομίζομε, πῶς θὰ ἐπικρατήση ἀπ' τὴν ἀντίδραση ποὺ θὰ ξεσηκωθῆ, ὅταν ὕστερα ἀπὸ μιὰ δεκαετία παραδώσωμε μὲ τὰ 15 Ἱεραδιδασκαλεῖα τὴν ἐκπαίδευση στὸν κλῆρο. «Πολιτισμοὶ ἀκμάσανε καὶ χωρὶς σκολειά. Σκολειὰ μάλιστα μπορεῖ νὰ διαταράξουν τὴν ἀνάπτυξη ἑνὸς νέου πνευματικοῦ κόσμου (Dr. K. Schmehling)».

Τὴ διαταραχὴ αὐτὴ φοβούμαστε ἀπὸ τὸ κληρικὸ σχολεῖο τοῦ μέλλοντος. Τί μᾶς ἀναγκάζει νὰ κάμωμε τὴν ἐπιστροφὴ αὐτὴ στὸ παρελθόν; Ἡ γειτονική μας Ὁμοσπονδία τῶν Βουλγάρων συναδέλφων θεωρεῖ εὐτύχημα, ποὺ ὁ κλῆρος ἦταν ἀμόρφωτος καὶ ξέφυγε τὸ λαϊκὸ σχολεῖο ἀπὸ τὰ χέρια του χωρὶς τοὺς ἀγῶνες, ποὺ ἔκαμε ἡ παιδεία, γιὰ τὴν ἀπολύτρωσή της ἀπὸ τὸν κλῆρο, στὴ Δύση. Κατεχτὲς ἀκόμη ἡ Ἕνωση τῶν Γερ|

μανῶν συναδέλθων ἀγωνίστηκε σκληρὰ γιὰ ν' ἀποκρούσῃ τὸ σχολικὸ νόμο ποὺ ζητοῦσε νὰ ψηφίσῃ ὁ Κυβερνητικὸς συνασπισμὸς ἐπηρεασμένος ἀπὸ τὴν πολιτικὴ δύναμη τοῦ Κέντρου (κόμμα κληρικοφρόνων). Ἀνιφέρνομε χῶρες ποὺ ἔχουν τὴ διδασκαλία τῶν θρησκευτικῶν στὴ δημόσια ἀγωγή. Τί εἶναι ποὺ μᾶς σπρωχνει ἐμᾶς νὰ κάμωμε τὸν ἀγαβηματισμό; *Ἡ Διοίκηση*

ΚΡΙΣΕΙΣ - ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΗ

Ἕνα περασμένο κριτικό μας γιὰ τὴν ἐκκάθαριση τοῦ διδακτικοῦ προσωπικοῦ δίνει καὶ παίρνει ἀνάμεσα στὶς τάξεις τῶν δασκάλων. Σχετικὲς μάλιστα διαμαρτυρίες ἔφτασαν στὰ γραφεῖα μας. Δὲν καταλαβαίνομε τὴν ἀνησυχία τῶν συναδέλφων οὔτε τοὺς λόγους ποὺ τὴ γέννησαν.

Μιλήσαμε γιὰ ἐκκαθάριση κείνων ποὺ δὲ μποροῦν' ἀντεπεξέλθουν στὰ καθήκοντά τους.

Βλέπουν μήπως οἱ διαμαρτυρόμενοι, στὶς γραμμὲς αὐτὲς τὴ φωτογραφία τους; Τότε εὔλογη ἡ ἀνησυχία τους. Δὲ τὴ βλέπουν; ἀνταποκρίνονται μ' ἄλλα λόγια στὰ καθήκοντά τους; Τότε ἄδικα ἀνησυχοῦν.

ΤΑ ΙΔΙΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ

Τρεῖς Θέσεις Ἐπιθεωρητῶν εἶναι κενές. Τριάντα δασκάλοι ζητοῦν νὰ τὶς καταλάβουν. Οἱ τριάντα αὐτοὶ εἶναι ἐκεῖνοι ποὺ διαθέτουν κάποια πολιτικὰ μέσα. Χωρὶς αὐτοὺς εἶναι κι ἄλλοι ποὺ ἔχουν τὰ προσόντα τοῦ Ἐπιθεωρητοῦ, μὰ δὲ ζητοῦν τὴ Θέση γιατὶ δὲν ἔχουν πολιτικὰ μέσα νὰ διαθέσουν. Ποιοὶ θὰ προτιμηθοῦν γιὰ τὶς Θέσεις αὐτές; Οἱ καλύτεροι μήπως; Οἱ ἱκανώτεροι; Θὰ προτιμηθοῦν ἐκεῖνοι ποὺ θὰ διαθέσουν τὰ περισσότερα καὶ ἰσχυρότερα πολιτικὰ μέσα, ποὺ θ' ἀποδείξη πὼς τὴν Ἑλλάδα δὲν ἀλλάζουν εὔκολα συστήματα ὅσο κι' ἂν θεωροῦνται ὅτι εἶναι καταδικασμένα;

ΜΟΝΟ ΜΕ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟ

Οἱ ὑποψήφιοι γιὰ τὶς Θέσεις τῶν Ἐπιθεωρητῶν δὲν παραλείπουν καμμιὰ ἀπὸ τὶς γνωστὲς μέθοδες γιὰ τὴν κατάληψη τοῦ Ἐπιθεωρητικοῦ ἀξιώματος. Βουλευτὲς σ' ἐνέργεια, σημειώματα δεξιὰ κι' ἀριστερά, τοπικιστικὲς ἀπαιτήσεις κλπ.

Ὁ Διδασκαλικὴ Ὁμοσπονδία παρακολουθεῖ μὲ ἀληθινὴ λύπη τὸ κατάντημα αὐτό. Ἡ λύση της μεγαλώνει δσαν βλέπη πὼς ὑπάρχει τρόπος νὰ καταληφθοῦν οἱ Θέσεις ἀπὸ τοὺς ἱκανώτερους κι' ὄμως δὲν ἐφαρμόζεται. Ὁ τρόπος εἶναι ἕνας καὶ μόνος.

Νὰ προκηρυχθῆ διαγωνισμὸς γιὰ τὴν κατάληψη τῶν τριῶν αὐτῶν Ἐπιθεωρητικῶν Θέσεων καὶ νὰ κληθοῦν νὰ λάβουν μέρος ὅλοι ὅσοι ἔχουν τὰ ἀπαιτούμενα προσόντα. *Ἔτσι καὶ ἡ ἱκανότητα θ' ἀνταμειφθῆ καὶ τὸ Ὑπουργεῖο θὰ γλυτώση ἀπὸ τὶς πολιτικὲς πιέσεις κι' ὁ θεσμὸς δὲ θὰ καταρρακώνεται. Καιρὸς μᾶς φαίνεται ν' ἀρχίση πραγματικὴ Ἐκπαιδευτικὴ ἀνόρθωση.*

1828—1928

Στὶς 6 τοῦ Γενάρη 1828 ὁ Ἰωάννης Καποδίστριας ἀποβιβάζεται στὸ Ναύπλιο. Συναντοῦσε ἕνα λαὸ ποὺ παρὰ δέρνε στὴν πεῖνα καὶ στὴ γδύμνια, ξεγυμνωμένος ἀπὸ ἑφτάχρονη ἐπανάσταση καὶ τετρακοσιόχρονη σκλαβιά. Ὡστόσο δὲν τὸν συκλόνισε τὸν Κυβερνήτη τόσο ἡ ὑλικὴ ἐξουθένωση, δσο ἡ πνευματικὴ κατάντια τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ. Γιὰ αὐτὸ τὸ πρῶτο του μέλημα ἦταν νὰ ἱδρύσῃ σχολεῖα καὶ νὰ φτιάσῃ διδακτήρια. Τὸ ὀρφανοτροφεῖο τῆς Αἴγινας ἦταν ἑτοιμο στὸ τέλος τοῦ 1829 γιὰ δυὸ χιλιάδες παιδιά. Καὶ τὰ σκολειὰ ποὺ ἵχτισε σταθῆκαν γιὰ τρία τέταρτα τοῦ αἰῶνα τὰ μοναδικὰ διδαχτήρια στὴν Ἑλλάδα. Μὰ ὕστερα ἀπὸ ἑκατὸ χρόνια στὰ 1928 τὸ ὀρφανοτροφεῖο τοῦ Καποδίστρια εἶναι φυλακὲς καὶ τὸ Κράτος τῶν χιλιάδων αὐτονιφήτων ἀρνεῖται νὰ ἱδρύσῃ σκολειά. Χρειάζονται τάχα σχόλια;

ΤΟ ΖΗΤΗΜΑ ΤΩΝ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΜΙΑ ΕΡΕΥΝΑ ΤΟΥ "ΔΙΔ. ΒΗΜΑΤΟΣ„

Δημοσιεύομε παρακάτω μιὰ αἴτηση τοῦ Πανελληνίου Συνεταιρισμοῦ βιβλιοπωλῶν καὶ ἕνα γράμμα τοῦ Κεντρικοῦ Πρακτορείου Ἐφημερίδων καὶ Περιοδικῶν.

Ἡ πρώτη στέλνεται στὸ Ὑπουργεῖο τῆς Παιδείας καὶ μᾶς παρουσιάζει τὶς ἀπόψεις τοῦ Πανελληνίου Συνεταιρισμοῦ βιβλιοπωλῶν καὶ τὸ ἄλλο ἀπευθύνεται στὸ «Διδ. Βῆμα» σὰν ἀπάντηση σ' ὅσα γράψαμε σὲ περασμένο φύλλο μας.

Κρίνοντας ἀμερόληπτα τὰ πράγματα ἔχομε νὰ παρατηρήσωμε τὰ ἑξῆς. 1) Ἐμπορικὸς ἀνταγωνισμὸς στὸ ζήτημα τῆς πωλήσεως τῶν διδακτικῶν βιβλίων ὑπάρχει καὶ ὑπῆρχε πάντοτε. Οἱ διάφοροι ἐκδότες ἔχουν βέβαια τὸ δικαίωμα νὰ προβαίνουν στὴν ἵδρυση συνεταιρισμῶν γιὰ τὴν ἀποτελεσματικώτερη ἐξυπηρέτηση τῶν ἐμπορικῶν συμφερόντων τους. Γιαυτὸ δὲ βλέπομε τίποτε τὸ ψεκτὸ στὴν ἵδρυση τοῦ Συνεταιρισμοῦ τοῦ Κεντρικοῦ Πρακτορείου τῶν Ἐφημερίδων, ὅπως ἐπίσης δὲ βλέπουμε τίποτε τὸ ψεκτὸ στὴν ἵδρυση τοῦ ἀντίθετου Πανελλήνιου Συνεταιρισμοῦ βιβλιοπωλῶν. Στὸ ζήτημα αὐτὸ ἀποκαθιστᾶ πολὺ καλὰ τὰ πράγματα τὸ γράμμα τοῦ Κεντρικοῦ Πρακτορείου τῶν Ἐφημερίδων.

2) Τὸ ψεκτὸ σ' ὅλη τὴν ὑπόθεση δὲν εἶναι ἡ ἵδρυσις τῶν Συνεταιρισμῶν ἀλλὰ οἱ τρόποι ἐνεργείας των γιὰ τὸν ἀποκλεισμὸ ἀπὸ τὰ βιβλιοπωλεῖα καὶ τὰ σχολεῖα τῶν βιβλίων τῶν ἐκδοτῶν καὶ συγγραφέων ποὺ δὲν ἔχουν προσχωρήσει σ' αὐτούς.

Στὸ ζήτημα αὐτὸ ποὺ καταγγέλει ὁ Πανελλήνιος Συνεταιρισμὸς θὰ θέλαμε μιὰ ἀποκατάσταση ἀπὸ μέρος τοῦ Κεντρικοῦ Πρακτορείου.

Τὸ «Διδ. Βῆμα» διαθέτει εὐχαρίστως γιὰ τὸ σκοπὸ αὐτὸ τὶς στῆλες του.

ΑΙΤΗΣΙΣ

Πανελληνίου Συνεταιρ. Βιβλιοπωλῶν Συν. Π. Ε.

Περὶ

Ἐπεμβάσεως τοῦ κ. Ὑπουργοῦ Παιδείας εἰς τὰς ἀνόμους ἐνεργείας τοῦ ΤΡΑΣΤ τῶν διδακτικῶν βιβλίων.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 31 Αὐγούστου 1928

Κύριε Ὑπουργέ,

Τὴν 14 παρελθόντος Ἰουνίου συνέστη διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 15484 συμβολαίου τοῦ συμβολαιογράφου Ἀθηνῶν κ. Σκιαδαρέση ὑπὸ τῶν ἐνταῦθα Ἐκδοτῶν διδακτικῶν βιβλίων κ. κ. Ἰωάννου Κολλάρου, Ἰωάννου Σιδέρη, Τζάκα — Δελαγραμμάτικα καὶ ἀφ' ἑτέρου τοῦ Πρακτορείου Ξένων Ἐφημερίδων καὶ Περιοδικῶν ΤΡΑΣΤ διδακτικῶν βιβλίων.

Τὸ ΤΡΑΣΤ τοῦτο συνεκέντρωσε εἰς χεῖρας του τὰ περισσότερα καὶ σπουδαιότερα διδακτικὰ βιβλία τῆς Μέσης Ἐκπαιδεύσεως, ἀντιθέτως δὲ ἐλάχιστα καὶ μικρᾶς κυκλοφορίας βιβλία τοῦ δημοτικοῦ τὰ ἑξῆς:

Ἐν Ἀλφαβητάριον (τοῦ κ. Σικώκη) ἐκ τῶν 6 ἐγκεκριμένων.

Δύο Ἀναγνωστικὰ γ' τάξεως (Ὀδύσσεια καὶ Σκόρπια λουλούδια Κοινδάρη — Κουρτίδη) ἐκ τῶν 6 ἐγκεκριμένων.

Ἕν Ἀναγνωστικὸν τῆς ε' τάξεως εἰς δημοτικὴν γλῶσσαν (Ὁ Πύργος τοῦ Βοσπόρου) ἐκ τῶν 5 ἐγκεκριμένων.

Κανὲν ἐκ τῶν ἐγκεκριμένων προβλημάτων τῶν συνδιδασκομένων τάξεων γ' δ' ε' στ' καὶ ἄλλα τῶν ἄλλων τάξεων.

Διὰ νὰ ἐπιβάλη ὅμως τὸ ΤΡΑΣΤ τὰ ὀλίγα βιβλία του εἰς τὰ Δημοτικὰ Σχολεῖα ἔστειλεν ἐγκυκλίους ὧν ἀντίγραφα ἐπισυνάπτομεν πρὸς τοὺς Βιβλιοπώλας τῶν ἐπαρχιῶν καὶ πρὸς ἀποτελεσματικωτέραν ἐνέργειαν καὶ περιοδεύοντας ὑπαλλήλους του εἰς μὲν τὴν Πελοπόννησον τὸν κ. Α. Τσάκον, εἰς τὴν Ἤπειρον τὸν κ. Νεοπτ. Παπακυριάκου, εἰς τὴν Στερεάν, τὴν Μακεδονίαν καὶ τὰς νήσους ἄλλους τῶν ὁποίων δὲν γνωρίζομεν τὰ ὀνόματα. Ὅλοι αὐτοὶ οἱ περιοδεύοντες προκαλοῦν τοὺς βιβλιοπώλας τῶν ἐπαρχιῶν νὰ ὑπογράψουν δήλωσιν μὲ ποινικὴν ρήτραν ὅτι δὲν θὰ εἰσαγάγουν εἰς τὰ βιβλιοπωλεῖά των βιβλία Ἐκδοτῶν μὴ ἀνηκόντων εἰς τὸ ΤΡΑΣΤ. Εἰς τοὺς ἀρνουμένους βιβλιοπώλας νὰ ὑπογράψουν τὴν δήλωσιν τὸ ΤΡΑΣΤ δηλοῖ ὅτι δὲν θὰ τοὺς δώσῃ νὰ πωλήσουν βιβλία τῆς Μέσης Ἐκπαιδεύσεως, τὰ ὁποῖα μόνον αὐτὸ ἔχει καὶ ὅτι θὰ τοὺς πάρῃ τὰς ἐφημερίδας, ἐὰν εἶνε πράκτορες τῶν ἐφημερίδων.

Διὰ τῆς ἀπειλῆς αὐτῆς τὸ ΤΡΑΣΤ προσπαθεῖ νὰ ἔχουν οἱ βιβλιοπῶλαι μόνον ἰδικά του βιβλία τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου. Οὕτως οἱ Δημοδιδάσκαλοι ἐκόντες ἄκοντες θὰ εἰσαγάγουν τὰ βιβλία τοῦ ΤΡΑΣΤ, ἀφοῦ τὰ ἄλλα δὲν θὰ ἠμποροῦν νὰ τὰ εὕρουν.

Κύριε Ὑπουργέ,

Ἐπειδὴ τὰ ΤΡΑΣΤ γενικῶς ὡς ἐκ τῆς φύσεώς των στηρίζουν τὰ κέρδη των οὐχὶ εἰς τὸν ἔντιμον συναγωνισμόν, ἀλλὰ εἰς τὴν πίεσιν καὶ τὴν ἀπάτην τῶν ἀδυνάτων καὶ τῶν ἀνυποπτων, εἰδικῶς δὲ τὸ ἀνωτέρω ΤΡΑΣΤ τῶν διδακτικῶν βιβλίων ἐργάζεται ἐναντίον τῶν νόμων περὶ διδακτικῶν βιβλίων, τοῦ νόμου περὶ παρανόμου συναγωνισμοῦ καὶ τοῦ νόμου 602, περὶ συνεταιρισμοῦ, ζητοῦμεν τὴν ἄμεσον ἐπέμβασιν ὑμῶν. Ὁ νόμος περὶ διδακτικῶν βιβλίων ἐγκρίνων ἓν ἢ πλειότερα βιβλία ἑνὸς ἐκδότου δι' ὅλον τὸ Κράτος καὶ ἀποκλείων τὸν ἄλλον κόσμον, δίδει εἰς τὸν ἐκδότην προνόμιον. Διὰ τοῦτο ἔθεσεν εἰς αὐτὸν περιορισμοὺς πρὸς ὄφελος τῆς Ἐκπαιδεύσεως καὶ τῆς Κοινωνίας ὑρίζον αὐτὸ τὴν τιμὴν τοῦ βιβλίου, τὰ στοιχεῖα τὸ χαρτὶ κ.λ.π. Ἀπὸ δὲ τὸν δημοδιδάσκαλον ἀπαιτεῖ ὁ νόμος ἵνα δικαιολογῇ τὴν εἰσαγωγὴν τοῦ βιβλίου δι' ἐκθέσεως καὶ δι' ἄλλους μὲν λόγους. ἀλλὰ κυρίως, ἵνα τὸ Ὑπομνεῖον διαφωτίζεται ἐκ τῶν ἐκθέσεων τούτων περὶ τοῦ ποία εἶνε ἡ καταλληλοτέρα ὕλη τῶν διδακτικῶν ἡμῶν βιβλίων καὶ κατευθύνῃ ἀναλόγως τὸ πρόγραμμά του. Ἀλλὰ τὴν οὐσιώδη ταύτην διάταξιν τοῦ νόμου νεκρώνει ἡ ἐνέργεια τοῦ ΤΡΑΣΤ διὰ τοῦ ἀποκλεισμοῦ τῶν 5|6 τῶν ἐγκεκριμένων διδακτικῶν βιβλίων ἐκ τῶν Σχολείων.

Ἕπειτα ποιὸς καλὸς συγγραφεὺς θὰ ἀσχοληθῇ εἰς τὴν συγγραφὴν διδακτικῶν βιβλίων, ὅταν ἐκ τῶν προτέρων εἶνε βέβαιος ὅτι τὰ βιβλία του μετὰ τὴν ἐγκρισιν θὰ τὰ ἀποκλείσῃ ἐκ τῶν σχολείων ἓν ΤΡΑΣΤ ἐπιχειρηματιῶν;

Παρακαλοῦμεν ὅθεν, κύριε Ὑπουργέ, νὰ ἐνεργήσητε τὰ νόμιμα καὶ νὰ διαταχθοῦν τηλεγραφικῶς οἱ ἐπιθεωρηταὶ τῶν δημοτικῶν σχολείων νὰ ἀντιταχθοῦν ἀποτελεσματικῶς κατὰ τῶν αὐθαιρέτων καὶ παρανόμων τούτων ἐνεργειῶν τοῦ ΤΡΑΣΤ.

Μετὰ σεβασμοῦ

Οἱ αἰτοῦντες

Ὁ Πρόεδρος Γ. ΚΑΛΕΡΓΗΣ — *Ὁ Γραμματεὺς* Κ. ΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΣ

ΜΙΑ ΑΠΑΝΤΗΣΙΣ ΤΟΥ ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΟΥ ΕΦΗΜΕΡΙΔΩΝ

Ἀθῆναι τῇ 19 Σβρίου 1928.

Φίλε κ. Διευθυντά,

Μετὰ ἀληθοῦς καταπλήξεως ἀνεγνώσαμεν τὰ εἰς τὸ ὑμέτερον φύλλον δημοσιευόμενα ἐν σχέσει πρὸς τὴν μεθ' ὡρισμένων ἐκδοτῶν συνεργασίαν μας.

Ἐν τῇ πεποιθήσει ὅτι τὸ ἀγαπητὸν «ΔΙΔΑΣΚ. ΒΗΜΑ» ἐγένετο θῦμα ἀνακριβῶν πληροφοριῶν, αἵτινες ἐπιτηδείως δεδόθησαν παρ' ἐνδιαφερομένων ἐξυπηρετούντων ἰδιοτελεῖς σκοπούς, ἀπευθύνομεν πρὸς ὑμᾶς τὴν παροῦσαν, ἵνα σᾶς πληροφορήσωμεν, ὅτι οὔτε περὶ τράστ τινος πρόκειται, οὔτε περὶ δημιουργίας οἱουδήποτε ἀνταγωνισμοῦ ἐν σχέσει πρὸς τὴν διάδοσιν τῶν διαφόρων βιβλίων.

*Τοὐναντίον, τὸ ἡμέτερον Πρακτορεῖον, ἐφιλοδόξησε νὰ θέσῃ ὅλος του τὰς προσπαθείας εἰς τὴν διάθεσιν **παντὸς ἀνεξαιρέτως** ἐπιθυμοῦντος νὰ ἐπωφεληθῇ τῶν ὑπηρεσιῶν αὐτοῦ. Ἡ δὲ μετὰ τῶν ἐκδοτῶν συνεργασία μας ἀποκλειστικὸν σκοπὸν ἔχει τὴν ἐπὶ μακρᾶ προμηθείᾳ μας πληρωνομένην ὑπὸ τῶν ἐκδοτῶν καὶ **ἄνευ ἐπιβαρύνσεως τῶν καταναλωτῶν** ἐξασφάλισιν τῆς τε ταχυτέρας ἀποστολῆς τῶν βιβλίων ἁπανταχοῦ τῆς Ἑλλάδος πρὸς κοινὸν συμφέρον συγγραφέων καὶ καταναλωτῶν καὶ ἐπὶ πλέον τὴν ἐξασφάλισιν ὑπὲρ τῶν ἐκδοτῶν οὐ μόνον μιᾶς μεγάλης ἀνακουφίσεως ἐν τῇ δυσχερεῖ ἐργασίᾳ των ἀλλὰ καὶ τῆς ἀξίας τῶν βιβλίων των, δι' ἣν ἀναλαμβάνει ἀπέναντι αὐτῶν τὸ ἡμέτερον Πρακτορεῖον τὴν εὐθύνην.*

*Ἀλλὰ κυρίως θὰ σᾶς χρησιμεύσῃ διὰ νὰ ἐκτιμήσητε τὸ μέτρον τῆς ἀνειλικρινείας τοῦ ἐναντίον μας θορύβου, ἡ δήλωσίς μας ἣν παρακαλοῦμεν νὰ ἀναγράψητε μὲ μεγάλα γράμματα ὅτι **εὐχαρίστως δεχόμεθα ὑπὸ τοὺς αὐτοὺς ἀκριβῶς ὅρους** τὴν διάδοσιν τῶν βιβλίων καὶ οἱουδήποτε ἄλλου ἐκδότου ἐκ τῶν μὴ μεθ' ἡμῶν συμβληθέντων.*

Θὰ ἀρκέσῃ πλήρως διὰ τὴν ἐκτίμησιν ἐκ μέρους τοῦ ἀγαπητοῦ «ΔΙΔΑΣΚ. ΒΗΜΑΤΟΣ» τῆς ἀγαθῆς μας ἐπὶ τοῦ προκειμένου προαιρέσεως ἡ δήλωσίς μας ὅτι ἔχομεν μεταξὺ τῶν πελατῶν μας ἐκδότας διαφόρων βιβλίων προοριζομένων διὰ τὰς αὐτὰς τάξεις τῶν σχολείων οὕτως ὥστε ἀποκλείεται ἡ ἰδέα ἀνταγωνισμοῦ τῶν συμφερόντων των.

Εὐχαρίστως τιθέμεθα εἰς τὴν διάθεσίν σας φίλε κ. Διευθυντά καὶ διὰ πᾶσαν ἄλλην πληροφορίαν, τοσοῦτο μᾶλλον, καθ' ὅσον γνωρίζομεν ὅτι ἀφ' ὑψηλοῦ πάντοτε ἀγωνίζεσθε διὰ τὰ ἐνδιαφέροντα τὴν ἐκπαίδευσιν ζητήματα καὶ εἴμεθα βέβαιοι ὅτι θὰ ἔχωμεν καὶ τὴν ἐνίσχυσίν σας εἰς μίαν εὐγενῆ μας προσπάθειαν. ἡ ὁποία πλὴν τῶν ἄλλων ὑπέρ τε τῶν συγγραφέων καὶ καταναλωτῶν τῶν βιβλίων πλεονεκτημάτων, ἐξασφαλίζει καὶ τὴν πλήρη ἠθικότητα τῆς ἐμπορείας τῶν βιβλίων διὰ τοῦ εὐχεροῦς τῆς ἐξακριβώσεως ἐκ μέρους τῶν συγγραφέων τοῦ ἀκριβοῦς ἀριθμοῦ τῶν κυκλοφορούντων ἀντιτύπων τῶν βιβλίων των.

Μετὰ πλείστης τιμῆς

1. Σ. ΒΑΦΕΙΑΔΗΣ.

193 | 23-9-28

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ

Η ΜΕΘΟΔΟΣ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Μ. Παπαμαύρου (Παιδαγωγοῦ).

Κύριε συνάδελφε,

Τώρα ποὺ περάσαμε καὶ τὸ δάγκειο, μποροῦμε πάλι νὰ συνεχίσωμε τὶς πραχτικές μας ἐξηγίες. Ἀπὸ σήμερα καὶ σὲ μιὰ σειρὰ ἄρθρων θὰ ἐξετάσωμε τὴ μέθοδο τοῦ σχολείου ἐργασίας.

Οἱ περισσότεροι, ὅταν λένε μέθοδο διδασκαλίας, ἐννοοῦν μόνο τὸν τρόπο, ποὺ γίνεται ἡ διδασκαλία σὲ κάθε μάθημα. Ἐννοοῦν δηλαδὴ μιὰ εἰδικὴ Διδαχτικὴ τῶν μαθημάτων. Αὐτὸ ὅμως δὲν εἶνε σωστό. Γιατὶ ἡ μέθοδος δὲν περιλαβαίνει μόνο τὸν τρόπο τῆς διδασκαλίας, μὰ περιλαβαίνει καὶ τὸ ὑλικὸ τῆς διδασκαλίας. Ἐξετάζει δηλαδὴ ἡ μέθοδος καὶ τὶ τί θὰ διδάξω σὲ καθε μάθημα καὶ σὲ κάθε τάξη καὶ τὸ πῶς θὰ διδάξω. Περιλαβαίνει δηλαδὴ τὸ Τί καὶ τὸ Πῶς τῆς διδασκαλίας. Τὸ πρῶτο τὸ Τί θὰ διδάξω, τὸ βρίσκει βέβαια ὁ δάσκαλος τοῦ δημοτικοῦ σχολείου ἕτοιμο στὸ Ἀναλυτικὸ πρόγραμμα καὶ ἔτσι δὲ θὰ εἶχε ὁ ἴδιος νὰ σκοτισθῇ πολὺ γι αὐτό. Καλὸ ὅμως εἶνε νὰ ποῦμε καὶ γιὰ τὸ ζήτημα αὐτὸ δύο λόγια ἀφοῦ τὸ ἀπαντοῦμε στὸ δρόμο μας.

Τὶ θὰ διδαχτῇ λοιπὸν στὸ δημοτικὸ σχολεῖο, ἤ, ἀπὸ ποὺ θὰ πάρωμε τὴν ὕλη τοῦ δημοτικοῦ σχολείου;

Στὴν ἀπάντησή μας στὴν ἐρώτηση αὐτὴ πρέπει νὰ ὁδηγηθοῦμε ἀπὸ μιὰν ἀνώτερη παιδαγωγικὴ ἀρχή. Ἀπὸ τὴν ἀρχὴ ἔτσι τὸ σχολεῖο μας, καὶ προπάντων τὸ δημοτικό, πρέπει νὰ στηρίζεται ἀπάνω στὴ σύγχρονη πραγματικότητα τοῦ λαοῦ μας. Τὶ ἐννοοῦμε ὅταν λέγε σύγχρονη νεοελληνικὴ πραγματικότητα; Ἐννοοῦμε τὴν ἑλληνικὴ κοινωνία καὶ τὴν ἑλληνικὴ φύση. Ἐννοοῦμε τὸ κοινωνικό μας καὶ τὸ φυσικο μας περιβάλλον. Θὰ μποροῦσαμε ἀκόμα νὰ ποῦμε πὼς τὸ σχολεῖο μας πρέπει νὰ στηρίζεται σὲ νεοελληνικὸ μας πολιτισμὸ καὶ στὴν ἑλληνικὴ φύση. Αὐτὰ τὰ δυὸ θὰ εἶνε οἱ πηγὲς τῶν γνώσεών μας. Ἀπ' αὐτὰ τὰ δύο τὸ σχολεῖο μας θὰ ἀντλήσῃ τὶς γνώσεις του. Ὁ νεοελληνικὸς πολιτισμὸς θὰ μᾶς δώσῃ τὴν ἐπιστήμη καὶ τὴν τέχνη τὴ θρησκεία καὶ τὴν ἠθική, τὰ ἤθη καὶ τὰ ἔθιμα καὶ τὶς παραδόσεις τοῦ λαοῦ μας. Αὐτὰ πρέπει τὸ σχολεῖο νὰ διδάξῃ τοὺς μαθητές του. Μέσα σ' αὐτὸ τὸν κοσμο πρέπει νὰ εἰσαγάγῃ τὴ νέα μας γενεά. Αὐτὸς εἶνε ὁ σκοπὸς τῆς μόρφωσης. Ἡ μετατόπιση τοῦ σκοποῦ αὐτοῦ ἀπὸ τὴ σύγχρονη ζωὴ τοῦ λαοῦ μας καὶ ἡ εἰσαγωγὴ τῆς νεολαίας εἴτε σὲ ξένο πολιτισμὸ εἴτε σ' ἕναν ἑλληνικὸ πολιτισμό, ποὺ δὲν εἶνε σύγχρονος, σημαίνει τὴν ἀνεδαφικότητα τοῦ σχολείου. Τέτιο ἀνεδαφικὸ ἦταν τὸ παλιὸ καθαρευουσιάνικο σχολεῖο στὴν Ἑλλάδα μὲ τὸ κλασσικιστικό του ἰδανικό. Τὸ παλιὸ καθαρευουσιάνικο σχολεῖο βρισκόταν ἔξω ἀπὸ τόπο καὶ χρόνο. Μὲ τὸ κλασσικιστικό του ἰδανικό, μὲ τὴν ἀδιάκοπη προσπάθεια νὰ εἰσαγάγῃ τὸν σημερινὸ Ἕλληνα μέσα στὸν ἀρχαῖο κλασικὸ πολιτισμὸ καὶ νὰ τὸν κάμῃ κι' αὐτὸν Ἕλληνα τῆς ἐποχῆς τῆς πρὸ Χριστοῦ, τὸν ἔβγαλε ἀπὸ τὸ πλαίσιο τῆς σημερινῆς ζωῆς καὶ τὸν ἔκανε ἀνεδαφικό.

Ἂν προσέξωμε στὸ πῶς μορφωνόταν ὁ νεοέλληνας μὲ τὸ παλιὸ καθαρευουσιάνικο σχολεῖο, θὰ δοῦμε πὼς βρισκόταν κατω ἀπὸ τὴν ἐπίδραση δυὸ ἀντιθέτων μορφωτικῶν δυναμεων. Ἀπὸ τὴ μιὰ τὸ σχολεῖο, ποὺ ἐργαζόταν συνειδητὰ καὶ μὲ πρόγραμμα νὰ τὸν ἀπομακρύνῃ ἀπὸ τὴν πραγματικὴ ζωὴ γύρω του καὶ νὰ τὸν στρέψῃ σὲ μιὰ ζωὴ περασμένη καὶ λησμονησμένη. Ἀπ' τὴν ἄλλη ὅμως ἡ ἴδια ἡ γύρω πραγματικὴ ζωή, ποὺ εἶχε τὸν ἄνθρωπο μέσα στοὺς κόλπους της καὶ τὸν ἐπηρέαζε καὶ τὸν διαμόρφωνε ἀδιάκοπα. Ἔτσι, σχολεῖο καὶ ζωὴ ἀντιστρατεύονταν τὸ ἕνα τὸ ἄλλο καὶ ἀνάμεσα σὰ δυὸ αὐτὰ ἀντίθετα πράματα γινόταν ἡ μόρφωση τοῦ Ἕλληνα. Καὶ τὸ καλὸ εἶνε πὼς στὴν ἀντίθετη ἐνέργεια τῶν δυὸ αὐτῶν δυνάμεων, ἐκείνη ποὺ τὶς περισσότερες φορὲς νικοῦσε καὶ κέρδιζε τὸν ἄνθρωπο, ἦταν ἡ ζωή. Καὶ αὐτὴ ἦταν, ποὺ μόρφωνε τὸν Ἕλληνα καὶ τὸν ἔκανε ἱκανὸ νὰ ζήσῃ μέσα στὴ σύγχρονη ζωὴ τῆς κοινωνίας του. Ἂν ὁ νεοέλληνας ἦταν ἀφησμένος μόνο στὴν ἐπίδραση τοῦ τότε σχολείου, θὰ γινόταν ἀνίκανος γιὰ τὴ ζωή. Ὅταν οἱ καθαρευουσιάνες νομίζουν πὼς μᾶς ἀποστομώνουν λέγοντας μας πὼς τὸ καθαρευουσιάνικο σχολεῖο ἔβγαλε πολλοὺς καὶ μεγάλους ἀνθρώπους, πὼς ἔβγαζε τοὺς ἥρωες τῶν Βαλκανικῶν πολέμων, πὼς ἔβγαλε μεγάλους ἀνθρώπους τῶν γραμμάτων τῶν τεχνῶν, τῆς πολιτικῆς κ.τ.λ. λησμονοῦν ἕνα πολὺ στοιχειώτικο πρᾶμα. Λησμονοῦν δηλαδὴ πὼς οἱ μεγάλοι αὐτοὶ ἄνθρωποι δὲν ἦταν καθόλου δημιουργήματα τοῦ καθαρευουσιάνικου σχολείου μὰ ἦταν δημιουργήματα τῆς γύρω ζωῆς, ποὺ δὲν ἦταν καθόλου καθαρευουσιάνικη. Ὅλοι αὐτοὶ οἱ μεγάλοι ἄνθρωποι θὰ ἦταν, χωρὶς ἄλλο, καλοὶ μαθητὲς τοῦ σχολείου, ἀλλιῶς δὲ θὰ γίνονταν ποτὲ μεγάλοι. Τὸ καθαρευουσιάνικο δηλαδὴ σχολεῖο δὲν τοὺς εἶχε χαλάσῃ ὁλότελα τὸ μυαλό τους καὶ δὲν τοὺς εἶχε βγάλει ὁλότελα ἀπὸ τὸ πλαίσιο τῆς σύγχρονης ζωῆς. Ἀπ' τὴν ἄλλη, ἡ γύρω εὐεργετικὴ ζωὴ δυνάμωνε τὴν ψυχή τους καὶ τοὺς ἔδενε ὅλο καὶ περισσότερο μὲ τὴ γύρω πραγματικότητα τοῦ λαοῦ τους.

Ἀπ' τὴ σύγχρονη λοιπὸν ζωὴ τῆς ἑλληνικῆς κοινωνίας, ἀπὸ τὸ σύγχρονο ἑλληνικὸ πολιτισμὸ πρέπει τὸ σχολεῖο νὰ ἀντλήσῃ τὸ περιεχόμενό τῆς μόρφωσης ποὺ θὰ δώσῃ στοὺς μαθητές μας. Ὁ πολιτισμὸς αὐτὸς μπορεῖ νὰ μὴν εἶνε τόσο ψηλὸς ὅσο ἦταν ὁ ἀρχαῖος ἑλληνικὸς πολιτισμός. Εἶνε ὅμως δημιούργημα δικό μας. Αὐτὸς μᾶς ἐμπνέει στὴ σκέψη μας καὶ στὰ συναισθήματά μας. Τὸ καθαρευουσιάνικο σχολεῖο τὸν περιφρονοῦσε τὸν πολιτισμὸ αὐτό. Ἤθελε νὰ μᾶς ἐπιβάλῃ τὸν ἀρχαῖο ἑλληνικὸ πολιτισμὸ καὶ νὰ μᾶς κάμῃ νὰ ζήσωμε κι ἐμεῖς μὲ τὶς ἴδιες ἀρχὲς ποὺ ἔζησαν οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες. Ἤθελε νὰ μᾶς κάμῃ νὰ περηφανευόμαστε γιατὶ εἴμαστε γνήσιοι ἀπόγονοι τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων. Αὐτὸ τὸ ἰδανικὸ τοῦ γνήσιου ἀπογόνου στάθηκε ἡ κυριώτερη αἰτία τῆς αὐτοάρνησις καὶ αὐτοπεριφρόνησής μας. Ὅσο κολακευτικώτερο θὰ ἦταν γιὰ μᾶς σὰν φυλή, ποὺ θέλει νὰ ζήσῃ, ἂν τὸ καθαρευουσιάνικο σχολεῖο, ἀντὶ νὰ μᾶς δυναμώνῃ στὸ ἐξευτελιστικὸ ἰδανικὸ τοῦ ἀπογόνου, μᾶς φύτευε μέσα μας τὴ λαχτάρα καὶ τὸν πόθο, νὰ γίνωμε κι ἐμεῖς μιὰ μέρα ἔνδοξοι πρόγονοι ἄλλων ἀπογόνων.

Αὐτὰ ὅλα τὰ ζητήματα δὲν ἔχουν βέβαια ἄμεση σχέση μὲ τὸ θέμα μας. Δὲ μπορῶ ὅμως, μιὰ ποὺ προχωρήσαμε τόσο νὰ μὴ θέλω ἀκόμα ἕνα σημεῖο ἀπ' τὴν ἰδεολογία τοῦ καθαρευουσιάνικου σχολείου: Τὶ ζητοῦσε τὸ καθαρευουσιάνικο σχολεῖο μὲ τὸ κλασσικιστικό του ἰδανικό;

Νὰ μᾶς κάμῃ κι ἐμᾶς νὰ ζήσωμε μὲ τὸν ἀρχαῖο ἑλληνικὸ πολιτισμό. Ἂς ποῦμε μιὰ στιγμὴ πῶς συμφωνοῦμε μαζί του καὶ πῶς θέλομε κι ἐμεῖς νὰ παραλάβωμε τὰ στοιχεῖα τοῦ ἑλληνικοῦ κλασσικοῦ πολιτισμοῦ καὶ κανονίζομε κι ἐμεῖς τὴ ζωή μας σύμφωνα μ' αὐτά. Ἂς ἀρχίσωμε λοιπὸν ἀπὸ τὴ θρησκεία: Στὴ θέση τῆς σημερινῆς μας μονοθεϊστικῆς θρησκείας βάζομε τὸ Δία καὶ τοὺς ἄλλους ποικιλώνυμους θεούς. Οἱ θεοί μας θὰ τσακώνονται ἀναμεταξύ τους, θὰ διαβάλλει ὁ ἕνας τὸν ἄλλο, θὰ μισοῦνται, ἀλληλοκατηγοροῦνται κτλ. «Πάντα θεοῖς ἀνέθηκαν Ὅμηρος Ἡσιοδός τε, ὅσα περ παρ' ἀνθρώποισιν ὀνείδεα καὶ ψόγος ἐστί: Κλέπτειν, μοιχεύειν καὶ ἀλλήλους ἀπατεύειν» λέει ὁ Ξενοφάνης καὶ τέτια ἀληθινὰ ἦταν ἡ περὶ Θεοῦ ἀντίληψη τῶν τότε ἀνθρώπων. Δὲν πιστεύω νὰ θέλῃ ὁ καθαρευουσιάνος νὰ ἀκολουθήσωμε κι ἐμεῖς τὶς ἴδιες ἰδέες. Μά, τότε λοιπόν, δὲ μποροῦμε νὰ παρωμ: τὴν ἀρχαία ἑλληνικὴ θρησκεία. Σήμερα ἔχομε καλύτερη, ἀνώτερη θρησκεία.

Μήπως ὅμως τότε μποροῦμε νὰ πάρωμε νὴν ἀρχαία ἑλληνικὴ ἠθική; Μὰ τότε δὰ θὰ ἦταν πὼς θὰ ἔπρεπε νὰ ἄρωμε κάθε σημερινὴ ἠθικὴ ἀξία. Τότε θὰ ἔπρεπε νὰ θεωροῦμε καὶ ἠθικά, ἡ τουλάχιστο νὰ μὴ θεωροῦμε ἀνήθικα, πράματα, ποὺ τὰ ἀηδιάζει ἡ σημερινή μας ἠθικὴ ἀντίληψη.

Μήπως τέλος μποροῦμε νὰ πάρωμε τὸ πολιτειακὸ ἰδανικὸ τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων; Μὰ τότε πρέπει νὰ καταργήσωμε τὴ σημερινὴ ἀντίληψη γιὰ τὸ κράτος, ποὺ τείνει νὰ συνταυτιστῇ μὲ τὴν ἔννοια τοῦ ἔθνους, καὶ στὴ θέση τους νὰ βάλωμε τὴν ἔννοια τῆς πόλης. Τότε πρέπει νὰ χωρίσωμε τὴν Ἑλλάδα σὲ τόσα κρατη ὅσες εἶνε οἱ μεγάλες ἑλληνικὲς πόλεις.

Βλέπετε λοιπὸν πὼς δὲ μποροῦμε, ἔτσι ἁβασάνιστα, νὰ μεταφέρωμε τὸν ἀρχαῖο ἑλληνικὸ πολιτισμὸ καὶ νὰ τὸν βάλωμε βάση τῆς ζωῆς μας σήμερα. Βέβαια ὅμως, ὑπάρχουν καὶ στοιχεῖα τοῦ πολιτισμοῦ ἐκείνου, ποὺ θὰ μποροῦσαμε νὰ τὰ ζηλέψωμε. Θὰ θέλαμε π.χ. κι ἐμεῖς νὰ καλλιεργοῦσαμε τὰ καλλιτεχνικὰ ἰδανικά, ὅπως τὰ καλλιεργοῦσαν ἐκεῖνοι. Θὰ θέλαμε κι ἐμεῖς νὰ καλλιεργούσαμε τὰ ἐπιστημονικὰ ἰδανικὰ ὅπως τὰ καλλιεργοῦσαν ἐκεῖνοι κ.τ.λ. Μά, πρῶτα πρῶτα, ἀπ' αὐτὰ δὲ μᾶς ἔδινε τίποτα τὸ καθαρευουσιάνικο σχολεῖο. Ἔπειτα τὰ πράματα αὐτὰ δὲ μεταφέρονται ἀπὸ τὴ μιὰ ἐποχὴ στὴν ἄλλη. Τὰ πραματα αὐτὰ πηγάζουν ἀπὸ μιὰ ἐσωτερικὴ ἀναγκη κάθε λαοῦ. Ἐπιστήμονες καὶ καλλιτέχνες δὲ θὰ γίνωμε ἐμεῖς ἅμα μαθωμε τὴν ἀρχαία ἑλληνικὴ ἐπιστήμη καὶ καλλιτεχνία. Μὰ θὰ γίνωμε ἅμα νιώσωμε μέσα μας τὴν ἀνάγκη νὰ καλλιεργήσωμε, ἀπὸ τὴ δική μας ἄποψη, τὴν ἐπιστήμη καὶ τὴν καλλιτεχνία. Καὶ ἡ δική μας ἐπιστήμη καὶ ἡ δική μας καλλιτεχνία θὰ βγαίνουν ὀργανικὰ ἀπὸ μέσα ἀπὸ τὴ δική μας ζωὴ καὶ θὰ ἀνταποκρίνεται στὶς συνήθειες τῆς ζωῆς μας σήμερα, δὲ θὰ εἶναι ἁπλὴ μίμηση τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς καλλιτεχνίας. Ἂν εἶνε ἔτσι, τότε δὲ θὰ εἶναι καθόλου πνευματικὸ μας δημιούργημα. Θὰ εἶναι ξένη πρὸς τὴ ψυχή μας, δὲ θὰ εἶνε στοιχεῖο τοῦ πολιτισμοῦ μας.

Ὥστε, καὶ γιὰ κεῖνα ἀκόμα τὰ στοιχεῖα, ποὺ θὰ μποροῦσαμε νὰ πάρωμε ἀπὸ τοὺς ἀρχαίους Ἕλληνες, πρέπει νὰ τὰ δημιουργήσωμε ἐμεῖς ἀπὸ τὴν ἀρχὴ μόνοι μας, σύμφωνα μὲ τὴ δική μας ψυχοσύσταση, καὶ ἐλεύθεροι ὁλότελα ἀπὸ τοὺς ἀρχαίους Ἕλληνες.

Καὶ τέτια ἐκπολιτιστικὰ στοιχεῖα παρουσιάζει σήμερα ἡ φυλή μας; Γενικά, ἡ φυλή μας σήμερα ἔχει τὸν πολιτισμό της, ποὺ εἶναι διαφορετικὸς ἀπ' τὸν πολιτισμό, ποὺ δημιούργησε σὲ ἄλλες ἐποχές. Εἶναι ἕνας πολιτισμὸς σύγχρονος. Ἐκεῖνοι, ποὺ δὲ βλέπουν πολιτισμὸ στὴ σημερινὴ Ἑλλάδα, δὲν ξέρουν τὶ γίνεται. Γιατί, κάθε λαός, σὲ κάθε ἐποχὴ τῆς ἐξέλιξής του, ἀκόμα καὶ ὁ ἄγριος λαός, ἔχει τὸν πολιτισμό του. Κι' ἐμεῖς ἔχομε σήμερα τὸν πολιτισμό μας. Ἡ Ἑλληνικὴ φυλὴ δὲν ἔπαψε ποτὲ νὰ δη-

μιουργή. "Οπως άλλοτε δημιούργησε τὸν κλασσικὸ πολιτισμό, ἔτσι παρουσιάζει καὶ σήμερα ἕνα ἰδιόμορφο πολιτισμό. Αὐτὸς ὁ πολιτισμός, ὁ σύγχρονος, θὰ εἶναι μιὰ πηγὴ τῶν γνώσεών μας. Αὐτὸς ὁ πολιτισμὸς θὰ ἀποτελέσῃ τὴ μιὰ βάση τοῦ ἀναλυτικοῦ προγράμματος τοῦ σημερινοῦ μας σχολείου.

Ἡ ἄλλη βάση θὰ εἶναι ἡ ἑλληνικὴ φύση καὶ ἡ ἐπίδρασή της ἀπάνω στὴ διαμόρφωση τῆς ζωῆς τοῦ λαοῦ μας. Κάθε λαὸς ἔχει τοὺς ἰδιαίτερους φυσικοὺς δρους τῆς ζωῆς του. Καὶ ἐμεῖς ἔχομε τοὺς φυσικοὺς δρους ποὺ διαμορφώνουν ἀνάλογα τὴ ζωή μας. Οἱ φυσικοὶ αὐτοὶ δροι εἶναι δημιούργημα τῆς ἰδιαίτερης φύσης τῆς Ἑλληνικῆς πατρίδος. Τῆς μορφολογίας τοῦ ἐδάφους μας, τῆς θέσης καὶ τοῦ κλίματός της, τῆς χλωρίδας της κτλ. Ὅλα αὐτά, ὄχι μόνο μᾶς διαμορφώνουν ἀνάλογα τὴ ζωή μας καὶ τὴν ἐργασία μας, μὰ μᾶς διαπλάττουν καὶ τὴ ψυχή μας. Ἀνάλογα κανονίζεται πρῶτα πρῶτα ἡ πραχτική μας ζωή. Τὸ εἶδος τῆς ἐνδυμασίας μας καὶ τῆς τροφῆς μας ὁ χρόνος τῆς ἐργασίας μας καὶ ἡ παραγωγικότητά της. ὁ τρόπος καὶ τὸ εἶδος τῆς κατοικίας μας, τὸ ἐξωτερικό μας φέρσιμο κτλ. Μὰ καὶ ἡ ψυχή μας διαπλάσεται ἀνάλογα: Μᾶς κάνουν εὐαίσθητους ἢ ὄχι, σκληροὺς ἢ μαλακοὺς χαρακτῆρες, σκληρόκαρδους, εὐέξαπτους ἢ φλεγματικοὺς κτλ. Ὁ Ἕλληνας μαθητὴς πρέπει νὰ μάθῃ ὅλη αὐτὴ τὴν ἐπίδραση τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ ἀπάνω στὸν τρόπο τῆς ζωῆς του καὶ ἀπάνω στὴ ψυχή του.

Ἡ προσαρμογὴ αὐτὴ τοῦ σχολείου πρὸς τὴ σύγχρονη πραγματικότητα τοῦ λαοῦ μας εἶναι ἀνάγκη νὰ γίνῃ καὶ γιὰ ψυχολογικούς, μὰ καὶ κοινωνικοὺς λόγους. α) Ψυχολογικοὶ λόγοι: Ἡ ἀγωγὴ ἑνὸς παιδιοῦ στηρίζεται ἀπάνω στὴν ἀτομικότητά του. Ἀπάνω στὶς ἔμφυτες δυνάμεις τῆς ψυχῆς του. Παιδαγωγῶ θὰ πῇ βοηθῶ τὸ παιδὶ νὰ ἀναπτυχθῇ καὶ νὰ φτάσῃ ἐκεῖ ποὺ τὸ προορίζει ἡ ἐσωτερικὴ ψυχική του κατάσταση. Τὸ κάθε παιδὶ ἔχει μέσα του τὸ τέρμα τῆς ἐξέλιξής του. Καὶ ἐδῶ πάλι μιὰ διαφορὰ στὴν ἀγωγὴ ἀνάμεσα στὸ σημερινὸ καὶ τὸ παλιὸ Ἐρβαρτιανὸ σχολεῖο. Τὸ Ἐρβαρτιανὸ σχολεῖο ἔβαζε ἕνα γενικὸ σκοπὸ τῆς ἀγωγῆς καὶ ὕστερα ἔλεγε σὲ κάθε παιδί: Νὰ ποὺ θὰ φτάσῃς! Ζητοῦσε ἀπ' ὅλα τὰ παιδιὰ νὰ φτάσουν στὸ σκοπὸ αὐτὸ τῆς ἀγωγῆς. Τὸ σημερινὸ δμως σχολεῖο βλέπει τὸ ἰδανικὸ τῆς μόρφωσης τοῦ κάθε παιδιοῦ μέσα στὴ ψυχή του. Τὸ σημερινὸ σχολεῖο δὲν ἀναγνωρίζει γενικοὺς μορφωτικοὺς σκοποὺς γιὰ ὅλα τὰ παιδιά. Ξέρει μόνο μερικὲς ἀτομικότητες, ποὺ ἡ καθεμιὰ θὰ φτάσῃ τὸ σκοπὸ τῆς ἀγωγῆς ὅσο τῆς ἐπιτρέπουν οἱ ἐσωτερικές της δυνάμεις.

Βάση λοιπὸν τῆς σημερινῆς ἀγωγῆς εἶναι ἡ ἀτομικότητα. Κάθε ἄνθρωπος δμως δὲ ζῇ μόνος του στὸν κόσμο, μὰ ζῇ σὰ μέλος μιανῆς ὡρισμένης κοινωνίας. Μέσα στὴν κοινωνία ἀναπτύσσεται καὶ ἐξελίσσεται ἡ ἀτομικότητά του σὲ ἀδιάκοπη σχέση μὲ τὴ ψυχὴ τοῦ λαοῦ του, δηλαδὴ μὲ τὴν ὁμαδικὴ ζωή. Ἡ ἀτομικότητά του τρέφεται ἀπὸ τὸ περιεχόμενο τῆς ὁμαδικῆς ζωῆς. Ἔτσι, τὸ περιεχόμενο τῆς ἀτομικῆς του ψυχῆς, θὰ εἶναι παρμένο ἀπὸ τὸ περιεχόμενο τῆς ὁμαδικῆς ζωῆς. Κάθε δηλαδὴ ἄνθρωπος εἶναι, στὴ ψυχική του ζωή, δημιούργημα τοῦ περιβάλλοντός του. Ἡ ἀτομικὴ ψυχὴ εἶναι δημιούργημα τῆς ὁμαδικῆς ψυχῆς, ποὺ μέρος της ἀποτελεῖ. Ἂν λοιπὸν ἡ μόρφωση θέλῃ νὰ ἐξελίξῃ τὴν ἀτομικότητα τοῦ κάθε παιδιοῦ, ἂν θέλῃ νὰ καλλιεργήσῃ τὴν ἀτομικὴ ψυχή, πρέπει νὰ χρησιμοποιῇ τέτια μορφωτικὰ στοιχεῖα ποὺ νὰ εἶναι παρμένα ἀπο τὴν ὁμαδικὴ ζωή, ποὺ μέσα σ' αὐτὴ ζῇ τὸ ἄτομο, ποὺ πρόκειται νὰ μορφώσωμε. Τὰ μορφωτικὰ δηλαδὴ στοιχεῖα πρέπει νὰ εἶναι παρμένα ἀπ' τὴ ζωὴ τοῦ λαοῦ, πού μέσα σ' αὐτὴ ζῇ καὶ τὸ ἄτομο, ποὺ μορφώνομε. Τότε τὰ στοιχεῖα αὐτὰ εἶναι ὁμοειδῆ μὲ τὸ περιεχόμενο τῆς ψυχῆς τοῦ ἀτόμου, ποὺ μορφώνομε, γιατὶ καὶ τὰ δυὸ ἔχουν τὴν ἴδια πηγή. Ὅταν δμως τὰ μορφωτικὰ στοιχεῖα, ποὺ μ' αὐτὰ θέλομε νὰ μορφώσωμε τὴ ψυχὴ ἑνὸς ἀτόμου, εἶναι παρμένα ὄχι ἀπὸ τὴ σύγχρονη ζωὴ τοῦ λαοῦ τοῦ ἀτόμου αὐτοῦ, μὰ ἀπὸ μιὰ ἄλλη ἐποχή, τότε ἀνάμεσα στὰ στοιχεῖα αὐτὰ καὶ τὸ περιεχόμενο τῆς ψυχῆς τοῦ ἀτόμου δὲν ὑπάρχει καμιὰ ὁμοειδεία.

ΕΛΕΓΕΙΟ...

Παράπονο στὰ ἔλατα.

(Στὴν ψυχὴ τῆς Ἐπινίκης Τσαγκιᾶ)

"Ελατά μου χρυσοπράσινα καὶ χιλιοτραγουδημένα, ποὺ τὰ φύλλα σας παίζουν τὴν ἁπλὴ ἰδιόρρυθμη μουσικὴ ἔχω ἕνα σκληρὸ παράπονο σήμερα νὰ σᾶς κάνω...

Ἡ ξακουστὴ ὁμορφιά σας μὲ μάγεψε. Ἄκουα νὰ λέγουν γιὰ τὶς χάρες ποὺ ἔχετε καὶ σκλαβώθηκα μαζί σας. Σᾶς ἐρωτεύθηκα καὶ περίμενα μὲ ἀνυπομονησία τὴν ὥρα ποὺ θἀρχόμουν νὰ σᾶς ἀνταμώσω καὶ νὰ χαρῶ τὴν ὁμορφιά σας. Καὶ ἕνα δροσερὸ πρωϊνό, τὴ σειγμὴ ποὺ ὁ ἥλιος κατακόκκινος, φλογάτος σὰν νᾶιαν γεμάτος αἷμα ἔβγαινε ἀπὸ τὸ βάθος τοῦ Εὐβοϊκοῦ ἔκανα τὴν πρώτη γνωριμία σας. "Ω! ἐκεῖνος ὁ ἥλιος πῶς ἤθελε νὰ μοῦ πῇ τὸ φοβερὸ προμήνυμα! Μὰ γὼ πάντα σκλάβα δικιά σας σᾶς ἀκολουθησα. Κοντά σας αἰσθανόμουν τὸν ἑαυτό μου ἕνα μὲ σᾶς, χαιρόμουν τὴ ζωὴ ποὺ μπόρεσα ναρθῶ ἐδῶ ἑπάνω σεῖν' ἀψηλὴ βουνοκορφὴ ποὺ βρίσκετε ὑψωμένα καὶ ν' ἀνυψωθῶ ἐγὼ ἡ θνητὴ σ' αὐτὲς τὶς ἀθάνατες «*ζωγραφιστὲς*» κορυφές. Πλάϊ σας ἔνοιωθα σιεῖν ψυχή μου χαρὰ καὶ δύναμη γιὰ τὴν ἀναγάλλιαση ποὺ μοῦ δίνατε. Τὸ δροσερό σας ἀέρακι μοῦ δρόσιζε τὰ σπλάγχνα καὶ τὸ νερό σας ἀπὸ τὴν «*κρυστάλλινη πηγή*», βάλσαμο ἦταν στὰ στήθεια μου. Σμαράγδια καὶ ρουμπίνια οἱ δροσοσταλίδες τῶν καρπῶν σας, ποὺ ἄσιραφταν σὰν ἔκεφτον ἑπάνω τους οἱ ἀχτίδες τοῦ ἥλιου μ' ἔκαναν νὰ ζηλεύω τ' ἀτίμητα στολίδια σας. Τόσο ποὺ ἕνα βραδυνὸ δὲ μπόρεσα νὰ μὴ σᾶς φωνάξω πῶς εἴστε «σὰν ἕνας ἁληθινὸς *ζωγραφικὸς πίνακας*»..

"Ετσι 8 μέρες πέρασα κοντά σας ἀκούοντας τὰ παράξενα χρυφομιλητά σας χωρὶς νὰ μπορῶ νὰ ἐξηγήσω τὸ γιατί. Κι' ὁπόψε δύο ἀπ' τὰ μεσάνυχτα, μιὰ σκοτεινὴ νύχτα, ποὺ τὴν τρέμει ὁ λογισμός σκληρά μοῦ κακιώσατε. Καὶ φωνάξατε τὶς Ἁμαδρυάδες καὶ τὶς Νύμφες σας νὰ στήσουμε ἱρελλὸ χορὸ γύρω ἀπὸ τὸ μυρωμένο μὲ τὰ φύλλα σας κρεββάτι μου. "Ετσι λευκοφορεμένες, σκεπασμένες μονάχα μὲ τὸν ἀνάλαφρο πέπλο τῆς σιγαλιᾶς ἤλθαν κοντά μου καὶ ζήλεψαν τὸ κορμάκι μου, τὰ νειάτα μου καὶ τὴν ὁμορφιά μου. Καὶ ξαφνικὰ μοῦ ἔδωκαν κατάκαρδα τὴν πληγή, ποὺ μὲ μούδιασε σύγκορμη, ποὺ μοῦ συγκλόνισε τὸ εἶναι μου καὶ μοῦ πῆραν τὴν ἀνυπ...

Καὶ τώρα Νεράϊδα κι ἐγώ, ἀνάλαφρη καὶ αἰθερόπλαστη γυρίζω μαζί τους καὶ χαίρουμαι πιότερο τὴν ὁμορφιά σας. Λούζομαι μαζί τους στὰ κρυστάλλινα νερά σας, γιατὶ βιάζομαι νὰ φτάσω στὸ πλάσιη μου, ποὺ τώρα μοῦ εἶναι πιὸ κοντά...

Μὰ σὰν ἀπὸ μακρυὰ ἀκούω τὸ θρῆνο τοῦ καλοῦ μου ποὺ κλαίει. Τὰ φαράγγια ἀντιλαλοῦν ἀπὸ τὰ βογγητά του γιὰ τὸ ξαφνικὸ κακὸ ποὺ τὸν βρῆκε, τὸν βλέπω ν' ἀκολουθάῃ τὸ ἄχαρό μου κορμὶ φορτωμένο στὸ ξυλοκρέββατο ποὺ εἶχα κάμη ἀπὸ τὰ κλαδιὰ σας μὲ τὰ ἴδια μου τὰ χέρια. "Ετσι σπαράζει μου ἡ ψυχή, γιατὶ θέλω νὰ τὸν παρηγορήσω καὶ δὲ μπορῶ. "Εσεῖς τούλάχιστον ἐλατά μου χρυσοπράσινα καὶ χιλιοτραγουδημένα, ποὺ σᾶς ἔδωκα τὴ ζωὴ μου ἑπάνω στὴν χαρούμενή μου νειότη γιατὶ δὲν τὸ κάμετε; Νὰ γιατὶ νοιώθω σήμερα ἕνα μεγάλο παράπονο γιὰ σᾶς...

Μόλα (Πάρνηθας) 17-7-28

Τζ. Τσαγκιᾶς

ΑΠ' ΟΣΑ ΜΑΣ ΓΡΑΦΟΥΝ

Ἀγαπητὸ Δ. Βῆμα.

Στὸ ὑπ' ἀριθ. 189 φύλλο εἴδαμε ὅτι συνηγορεῖτε γιὰ τὸ κλείσιμο τῶν μονοταξίων Διδασκαλείων, καὶ γιὰ τὴν τρομαχτικὴ ὑπερπαραγωγὴ τοῦ διδαχτικοῦ προσωπικοῦ μὰ καὶ γιὰ τὴν ποιότητα αὐτοῦ. Πολὺ σωστό. Μᾶς γεννιέται ὅμως μιὰ ἀπορία καὶ ρωτοῦμε τὴ Σὴ Διοίκηση τῆς Ὁμοσπονδίας μας. Αὐτὲς οἱ Ἱερατικὲς σχολὲς ποὺ ξεφουρνίζουν κάθε χρόνο τόσους δασκάλους μὲ τὴ γνωστὴ σ' ὅλους μας παιδαγωγικὴ μόρφωση πρέπει, νὰ ἐξακολουθήσουν τὸ ἔργο τους ἢ νὰ περιορισθοῦνε στὸν καθαρὸ σκοπό τους νὰ βγάζουν δηλαδὴ εὐλογημένους..... ; Νομίζομε ὅτι ἀπ' αὐτοῦ ἔπρεπε νὰ ἀρχίσῃ τὸ χτύπημα.

Πρόεδρος Δ. Συλλόγου Εὐρυτανίας

Σ. Παπαγιάννης

ΚΡΙΣΕΙΣ ΕΠΙ ΤΗΣ ΑΥΞΗΣΕΩΣ

Ἐν ᾧ ὁ γραμματεὺς Β'. θεωρεῖται κατώτερος ὑπάλληλος πρὸς τοῦτο δὲ ἔχει καὶ συντελεστὴ 12 ὡς καὶ οἱ λοιποὶ κατώτεροι ὑπάλληλοι, ὡς πρὸς τὴν αὔξησιν συμπεριελήφθη μὲ τοὺς εἰσηγητὰς καὶ τμηματάρχας. Ἵνα ἐπέλθῃ ἰσορροπία τις θὰ ἦτο καλὸν ἂν ἐδίδετο ἡ αὔξησις οὕτως: μέχρι βαθμοῦ Γραφέως Β'. 50 %, ἀπὸ γραφέως Β'. καὶ μέχρι τοῦ ἀνωτάτου βαθμοῦ ὑποβιβαζομένου τοῦ ποσοῦ τῶν 50 % ἀνὰ 5 % εἰς ἕκαστον βαθμόν, ὡς γραφεὺς Β'. 45 %, γραφεὺς Α'. 40 %, ἀκόλουθος 35 %, Γραμματεὺς Β'. 30 %, Γραμματεὺς Α'. 25 %, Εἰσηγητὴς 20 % Τμηματάρχης Β'. 15 %, καὶ λοιποὶ βαθμοὶ ἀνὰ 10 %. Ἐπίσης θὰ ἔπρεπε νὰ ληφθῇ μέριμνά τις διὰ τὴν οἰκογενειακὴν περίθαλψιν. Ὡς λ. χ., ὑπάλληλος ἔχων 5 μέλη οἰκογενείας, ἀποβλέποντα μόνον εἰς τὸν μισθόν του, πῶς δύναται νὰ ἀντεπεξέλθῃ νὰ σταθῇ εἰς τὸ ὕψος του: Αὐτὰ τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας χρειάζονται χίλια δύο ποὺ μόνο οἰκογενειάρχαι εἶναι εἰς θέσιν νὰ γνωρίζουσι. Πρέπει λοιπὸν ἀνάλογως νὰ χορηγηθῶσι καὶ τὰ οἰκογενειακὰ ἐπιδόματα.

Ὁ Διευθυντὴς Σχολείου Ζυγοῦ

Κ. ΜΕΤΑΞΑΣ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ

«ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΖΩΗ» Ἐξεδόθη τὸ 17ον τοῦ Γεωργικοῦ καὶ Κτηνοτροφικοῦ περιοδικοῦ «ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΖΩΗ» ἐκλεκτὴν ὕλην.

ΕΠ. Γ. ΠΑΠΑΜΙΧΑΗΛ

Πλῆρες σύστημα

Ἀναγνωστικῶν καὶ προβλημάτων Ἀριθμητικῆς.

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ Δ. ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΥ

Ἀλφαβητάριο Β' μέρος, Ε. Παπαμιχαήλ.
«*Ἡ Αὐγὴ*» Ἀναγνωστικὸ Β' Παπαμιχαήλ—Βουτυρᾶ.
«*Ὁ Ἥλιος*» » Γ' » »
«*Οἱ Ἐλεύθεροι*» » Δ' » »
«*Ἡ Πατρίδα*» » Δ' Καρκαβίτσα—Παπαμιχαήλ.
«*Ὁ Διγενὴς Ἀκρίτας*» Ἀναγνωστικὸ Ε' Καρκαβίτσα—Παπαμιχαήλ.
«*Ἡ Μέλισσα*» Ἀναγνωστικὸ Ε' Παπαμιχαήλ—Ἀντωνάτου.
«*Ἡ Ζωή μας*» » ΣΤ' Παπαμιχαήλ—Ἀντωνάτου.
Προβλήματα Ἀριθμητικῆς Ε. Παπαμιχαήλ δι' ὅλας τὰς τάξεις.
Διὰ τὰς συνδιδασκομένας Γ', Δ', Ε καὶ ΣΤ' ἐγκεκριμένα μόνο τοῦ Ἐπ. Γ. Παπαμιχαήλ.

ΒΟΗΘΗΤΙΚΑ: ΠΑΛΑΙΑ ΚΑΙ ΚΑΙΝΗ ΔΙΑΘΗΚΗ. — ΕΛΛ. ΙΣΤΟΡΙΑ Γ' καὶ Δ'. — ΦΥΣΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ Γ', Δ', Ε' καὶ ΣΤ'. — ΤΑΞΙΔΙΑ Σ'ΟΛΗ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ, 2 τόμοι. — ΟΡΥΚΤΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΧΗΜΕΙΑ. — ΘΕΟΙ ΚΑΙ ΗΡΩΕΣ 2τόμοι.

Ο ΦΙΛΟΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ

ΠΡΩΤΗ ΦΟΡΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ Κ.Κ. ΔΗΜΟΔΙΔΑΣΚΑΛΟΥΣ

Κύριοι,

Ὕστερα κι ἀπὸ τὴ δεύτερη κρίση τῶν διδακτικῶν βιβλίων ποὺ ἔγινε φέτος ἀπὸ τὴν Εἰδικὴ Κριτικὴ Ἐπιτροπή, ἕνα βιβλίο ποὺ τιμήθηκε ἐξαιρετικὰ μὲ τὴν κριτικὴ τῆς Ἐπιτροπῆς εἶνε καὶ τὸ **Ἀναγνωστικὸ** τῆς Β'. Δημοτικοῦ «ΣΠΙΤΙ ΚΑΙ ΣΚΟΛΕΙΟ» τοῦ Πολ. Παπαχριστοδούλου τοῦ γνωστοῦ συγγραφέως διδακτικῶν βιβλίων.

Ἡ νέα (Δεύτερη) ἔκδοση τοῦ βιβλίου ἔγινε σύμφωνα μὲ τὶς νέες ὁδηγίες τῆς Κριτικῆς Ἐπιτροπῆς, δηλαδὴ μεταρρυθμισμένη καὶ καλλιτεχνική, μὲ νέο ἐξώφυλλο καὶ λαμπρὸ χαρτί.

Ἡ ἀποκλειστικὴ πώληση τοῦ βιβλίου δόθηκε στὸν **Ἐκδοτικὸν Οἶκον ὁ «Κοραῆς»** (Ὁδὸς Κοραῆ 7, ἐναντι Πανεπιστημίου), ἀπὸ ὅπου ἠμπορεῖ νὰ προμηθευθῇ κανεὶς ἀντίτυπα χονδρικῶς καὶ λιανικῶς

Τὸ Ἀναγνωστικὸ τῆς Βας ΣΠΙΤΙ ΚΑΙ ΣΚΟΛΕΙΟ εἶναι ἕνα βιβλίο ποὺ ἀξίζει οἱ Διδάσκαλοι νὰ τὸ προτιμήσουν, γιατὶ καὶ στὸ ἔργο τους θὰ διευκολυνθοῦν καὶ στὰ παιδιὰ θὰ δώσουν πνευματικὴ τροφὴ εὐκολοχώνευτη, τερπνὴ καὶ ἐπαγωγική.

Κανεὶς ἀπὸ τοὺς κ. κ. Διδασκάλους δὲν θὰ μετανοήσῃ γιὰ τὴν προτίμηση τοῦ βιβλίου ΣΠΙΤΙ ΚΑΙ ΣΚΟΛΕΙΟ.

ΤΙΜΑΤΑΙ ΔΡ. 10.85

Μὲ τιμὴ

ΠΟΛ. ΠΑΠΑΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

ΟΔΟΣ ΚΟΡΑΗ 7.

Ἀποταθῆτε:
Ἐκδοτικὸν οἶκον Κοραῆ
Ὁδὸς Κοραῆ 7, Ἀθῆναι

Η ΖΩΗ ΤΗΣ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΣ

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΑ ΣΥΝΕΔΡΙΑ

ΣΤΗ ΞΑΝΘΗ

Η έφαρμογή τῆς ἀρχῆς τῶν «Σχολείων Ἐργασίας» στὸ Μαράσλειο. (Ἀπόσπασμα ἀπὸ τὴν εἰσήγηση τοῦ κ. Δ. Φούτα, δασκάλου στὸ Ὀρφανοτροφεῖο Ἀρρένων Ξάνθης, στὸ θέμα: «Σχολεῖα Ἐργασίας»).

Μιὰ ζωντανὴ προσπάθεια ἐφαρμογῆς τῆς ἀρχῆς τῶν «Σχολείων τῆς Ἐργασίας» μᾶς ἔδωκε τὸ Μαράσλειο Διδασκαλεῖο στὰ χρόνια 1924—25—26. Φοίτησα σαὐτὸ τὸ ἵδρυμα ἀκριβῶς αὐτὰ τὰ χρόνια καὶ νομίζω πὼς μπορῶ νὰ ἔχω καὶ ἔγκυρη γνώμη στὴ γενομένη ἐργασία: Τοὺς τροφίμους τοὺς περιστοίχιζε ἕνα ἐπιτελεῖο ἀπὸ ἐκλεκτοὺς καθηγητὲς ποὺ ἔδειξαν πραγματικὴ αὐτοθυσία γιαὐτούς. Κάθε καθηγητὴς σύμφωνα μὲ τὴν ἀρχὴ τῶν «Σχολείων Ζωῆς» εἶχε τὴν ὁμάδα του ἀπὸ τροφίμους, οἱ ὁποῖοι μόνοι τους ἔβρισκαν τὸν καθηγητὴ—σύμβουλό τους, ποὺ δὲν ἔπαυε ἀπὸ τοῦ νὰ προσκαλῇ στὸ σπίτι του καὶ σὲ κάθε ὁμάδας μὲ κύριο σκοπὸ τὴ γνώση τῆς ἀτομικότητας τοῦ παιδιοῦ, τὴν ὁποία παίρνοντας βάση ὁ καθηγητής, τὴν εἶχε ὁδηγὸ στὴν ὅλη ἀγωγὴ τοῦ ἱδρύματος ἔχοντας ἐνήμερη τὴ Διεύθυνση γιὰ κάθε τι βασικὸ αἴτημα τῶν τροφίμων. Εἶναι ἕνα ὄνειρο ἡ ζωὴ αὐτή, ὅταν βλέποντας τὸν καθηγητή σου νὰ σὲ δανείζῃ ἀπ' τὸ λίγο μισθό του χιλιάδες δραχμές, ἐνῶ σὺ ἐλεύθερα ὑπέγραφες ἀνδρικὰ πὼς θὰ τὰ γυρίσῃς ἐπὶ «λόγῳ τιμῆς».—Ἐ! τέτοια ἀγάπη τοῦ προσωπικοῦ ἀπέναντι τῶν τροφίμων ἀκολουθοῦσε μιὰ ἀφοσίωση τῶν τελευταίων πρὸς τὸ ἵδρυμα καὶ δὲ μπορεῖ νἀμφιβάλλη κανεὶς ἀπὸ μᾶς ποὺ γνωρίσαμε τὴ δυναμικότητα τῆς ἐκπαιδευτικῆς μεταρρύθμισης ὄχι μὲ μάτι προσωπικοῦ ἐνδιαφέροντος μὰ μὲ διάνοιχτη τὴν καρδιὰ καὶ μὲ ἀφοσίωση πρὸς τὸ φάρο τοῦ ἱδρύματος.

Ἀφοσιωμένοι ἄνθρωποι στὸ καθῆκον ὑπομένοντας (ἀπαιτώντας μᾶλλον) ὁλόκληρα νυχτέρια γιὰ παιδαγωγικὲς συνεδριάσεις προσωπικοῦ, ὅπου ἀδελφικὰ συζητοῦσαν γενικὰ καὶ ειδικὰ τὶς ἀνάγκες τοῦ καθενὸς πῶβαλε τὸν ἑαυτό του ἀκλόνητο στύλο ἐκπαιδευτικῆς ἐργατικότητας. Κέτσι μὲ ἀγῶνες, κινδύνους δυσφήμησης, μὲ αἷμα μὲ λίγα λόγια ἔμεινε κάτι στὴ νεώτερη ἐκπαιδευτικὴ ἱστορία τῆς Ἑλλάδος κι αὐτὸ τὸ κάτι εἶναι *ἡ προσπάθεια τοῦ Μαρασλείου Διδασκαλείου*.

Τί γινόταν ἐκεῖ μέσα; —Κατὰ τὸ δυνατὸ ἐπεκράτησε τὸ συγκεντρωτικὸ σύστημα μὲ κύκλους τὰ ἱστορικοφιλολογικὰ—φυσιογνωστικὰ μαθήματα.

Ἔχω ζωντανὴν εἰκόνα στὴ μνήμη μου μιὰν περιοχὴ ἀπ' τὸ ἀναγνωστικό. Τὰ παιδιὰ τὴ ζωντάνεψαν, τὴν ἔζησαν: Σπέρνουν στάρι τὸν Ὀκτώβρη καὶ παρακολουθοῦν τὴν ἀνάπτυξή του κρατώντας «ἡμερολόγιο κήπου», καλλιεργώντας το. Τὸ στάρι μεγάλωσε ἔβγανε στάχυα. Τὰ παιδιὰ μόνα τους φκιάνουν φοῦρνο—ἐδῶ δὲ θὰ λησμονήσω τὸν καταμερισμὸ τῆς ἐργασίας ποὺ τόσο καλὰ ἔκανε νὰ προχωρῇ τὸ ἔργο. «Ἐργασία καὶ σιωπὴ» ἦταν τὸ σύνθημα τῶν παιδιῶν μὲ χαρούμενες διακοπὲς σὲ τραγούδια. Ὡρίμασε τὸ στάρι θερίζεται ἑτοιμάζεται γιὰ τὸ μύλο. Κάθε ἐργασία ὅμως τοῦ ἀλωνιοῦ ποὺ δὲ μποροῦν τὰ παιδιὰ νὰ τὴν κάνουν, τὴν παρακολουθοῦν σὲ ἐκδρομὲς καὶ λαβαίνουν γνώση. Παρακολουθοῦν τὸ ἄλεσμα, ὅπως παρακολουθοῦν καὶ τὸ ζύμωμα. Τώρα μόνοι τους χωρίζονται σὲ ἡμήματα καὶ τὸ ψωμὶ βρίσκεται μπρός τους φτιαμένο ἀπ' τὰ ἴδια τους τὰ χέρια. Ἐ, τὴ χαρὰ αὐτὴ τῶν παιδιῶν καὶ τέτιες στιγμὲς καὶ τὸν ἐνθουσιασμὸ τοῦ δασκάλου ἀπὸ τέτια δημιουργικὴ ἐργασία, δὲν τὴ φαντάζεται κανείς. Μέσα σαύτὴν τὴν περιοχὴ ποὺ εἶναι ἀπ' τὴν ἀρχὴ ὡς τὴν ἄκρη ἐνδιαφέρουσα καὶ γίνεται στὸ ὑπαιθρο, ὁ δάσκαλος ἔχει ὅλο τὸ ὑλικὸ ὅλων τῶν μαθημάτων.

Ἀκόμα καὶ μιὰ ἄλλη περιοχὴ μοῦ εἶναι ζωντανή: Τὸ ξυλοκάρβουνο. Τὰ παιδιὰ μὲ τὶς ὁδηγίες τοῦ γεωπόνου κλαδεύουν τὰ φυτά, κομματιάζουν τὰ ξύλα καὶ ἑτοιμάζουν τὸ καμίνι. Σὲ τρεῖς ἡμέρες ἔχουν μόνοι τους τὸ κάρβουνο. Μέσα σαὐτὸν τὸν ὑψωμὸ τοῦ ἐνδιαφέροντος ποὺ περνάει τὰ ὅρια καὶ γίνεται ἐνθουσιασμός, διδάσκεται ἄπειρη ὕλη σχετικὴ μ' ὅλα τὰ μαθήματα. . . . . .

Λ. ΦΟΥΦΑΣ

ΣΤΟ ΤΕΡΟΒΟ

Ἕνα ἀπ' τὰ τοπικὰ παιδαγωγικὰ συνέδρια ποὺ συγκροτήθηκαν φέτος στὴν ἐκπαιδευτικὴ μας περιφέρεια Ἰωαννίνων, χάρι στὶς εὐγενικὲς προσπάθειες ποὺ καταβάλλει ὁ Ἐπιθεωρητής μας κ. Γ. Σπετσιέρης γιὰ τὴν ἐξύψωση τοῦ λαϊκοῦ σχολείου, ἦταν καὶ τὸ συνέδριο Τερρόβου. τοῦ ὁποίου οἱ ἐργασίες βάσταξαν δυὸ μέρες.

Σ' αὐτὸ ἔλαβαν μέρος ὅλοι οἱ διδάσκαλοι τοῦ τμήματος, χωρὶς νὰ λείψουν οὔτ' ἐκεῖνοι ποὺ ἔχουν φθάσει πιὰ στὴ δύση τοῦ ἐπαγγελματικοῦ τους ὁρίζοντα, ἀψηφώντας τὴν οἰκονομική τους χαχεξία (ἰδιαίτερο γνώρισμα τοῦ Ἕλληνα δασκάλου) καὶ τοὺς κόπους ποὺ θὰ συναντοῦσαν γιὰ νὰ διαβοῦν τόσους καὶ τόσους ἀπάτητους δρόμους ὥσπου νὰ φθάσουν στὸ Τέρροβο.

Τὴν πρώτη μέρα τοῦ συνεδρίου, ἀφοῦ συγκεντρωθήκαμε ὅλοι στὴν αἴθουσα τοῦ σχολείου, ὁ κ. Ἐπιθεωρητὴς ἐκήρυξε τὴν ἔναρξη τῶν ἐργασιῶν, τονίζοντας τὴ μεγάλη ἀξία τῶν συνεδρίων ἀπὸ γενικὴ καὶ ἰδιαίτερα παιδαγωγικὴ ἄποψη, κι' ὕστερα δόθηκε ὁ λόγος στὴ δα Γιέσιου ἡ ὁποία εἰσηγήθηκε τὸ θέμα «διδακτικὴ ἀρχὴ τῆς συγκεντρώσεως». Ἐπακολούθησε πλατειὰ συζήτηση πάνω σ' αὐτὸ καὶ καταλήξαμε στὸ συμπέρασμα πῶς θᾶταν εὐχῆς ἔργο νὰ μπορούσαμε νὰ ἐφαρμόσωμε στὰ στοιχεῖα μας μιὰ τέτια μέθοδο κι' εἴπαμε νὰ πειραματισθοῦμε. Ὕστερα εἰσηγήθηκαν τὸ θέμα «περὶ παραδείγματος» οἱ κ. κ. Κόντος καὶ Τζαβέλλας, οἱ ὁποῖοι ἐτόνισαν τὴν ἐπίδραση ποὺ ἀσκεῖ τὸ παράδειγμα γενικὰ στὴν ἀγωγή. Καὶ τὸ ἀπόγευμα ὅταν συνεχίστηκαν οἱ ἐργασίες, εἰσηγήθηκαν τὸ θέμα «σκοπὸς καὶ τρόπος διδασκαλίας τῶν Θρησκευτικῶν καὶ Ἱστορίας» οἱ κ. κ. Φίλιου καὶ Θεοδώρου.

Τὴ δεύτερη μέρα ἀνάπτυξε τὸ θέμα «περὶ μνήμης» ὁ κ. Ἀρματᾶς καὶ τέλος ὕστερ' ἀπὸ πλατειὰ συζήτηση, ἐπακολούθησαν διδασκαλίες, στὴ Γεωγραφία ἀπὸ τὸν κ. Σπυρόπουλο, στὴν Α'. Ἀνάγνωση ἀπὸ τὴ δα Στεφανίδου καὶ στὴν Ὠδική, μὲ ἐξαιρετικὴ ἐπιτυχία, ἀπ' τὴ δα Γιέσιου.—Ἐκτὸς ἀπ' τὶς παραπάνω διδασκαλίες, δίδαξε τὴν πρώτη μέρα τοῦ συνεδρίου τὸ μάθημα τῶν ἐκθέσεων ὁ κ. Ἐπιθεωρητής, ὅταν δὲ τὴ δεύτερη μέρα, μὲ τὴ διόρθωση, φάνηκαν τὰ θαυμάσια ἀποτελέσματα ταῦ τρόπου τῶν ἐλευθέρων ἐκθέσεων, κατάλαβαν ὅλοι οἱ δασκάλοι πῶς πρέπει νὰ διδάσκεται τὸ μάθημα αὐτὸ γιὰ νὰ ἀνταποκρίνεται στὸ σκοπό του.

Κι' ἔτσι τέλειωσαν οἱ ἐργασίες τοῦ συνεδρίου, μὲ τὴ λήξη τους δὲ ὁ κ. Ἐπιθεωρητὴς εὐχαρίστησε τοὺς κατοίκους τοῦ Τερρόβου ποὺ παρακολούθησαν, καὶ ἐξέφρασε τὴν ἐξαιρετικὴ εὐχαρίστηση ποὺ αἰσθάνθηκε γιὰ τὸ ζῆλο μὲ τὸ ὁποῖο ὅλοι οἱ δασκάλοι ἔλαβαν μέρος στὴ συζήτηση.

Στὰ λόγια τοῦ κ. Ἐπιθεωρητοῦ, ἀπάντησε ἐκ μέρους ὅλων τῶν δασκάλων ὁ κ. Ἀρματᾶς, ὁ ὁποῖος τελειώνοντας εὐχήθηκε νὰ γίνωνται τέτια συνέδρια σὲ πλατύτερη κλίμακα καὶ μὲ μεγαλύτερη διάρκεια.

Ἐκεῖνο ποὺ ἦταν ἄξιο παρατηρήσεως στὸ συνέδριο αὐτό, ἦταν ὁ ἐνθουσιασμὸς μὲ τὸν ὁποῖον ὅλοι οἱ διδάσκαλοι παρακολούθησαν τὶς ἐργασίες του καὶ τὸ ἐνδιαφέρον μὲ τὸ ὁποῖον συζητοῦσαν, καθὼς καὶ ἡ ἐπιστημονικὴ ἐμβάνθυνση, προκειμένου νὰ μόρφωναν γνώμη γιὰ κάθε θέμα.

Φαίνεται πὼς οἱ δασκάλοι ἔχουν βαθειὰ συναίσθηση τοῦ ἐπαγγέλματός τους καὶ καταβάλλουν κάθε προσπάθεια γιὰ νὰ βελτιώσουν τὴν ἐπαγγελματική τους μόρφωση, παρ' ὅλες τὶς δυσχέρειες ποὺ συναντᾶν. Λύτὸ ἂς τὸ προσέξῃ ἡ Ση Πολιτεία κιᾶς φροντίσῃ νὰ ἐνισχύσῃ, ὑλικὰ καὶ ἠθικά, τὶς προσπάθειές τους, ἂν θέλῃ νὰ ἰδῇ μιὰ λαμπρότερη αὔριο, καὶν θέλῃ νὰ μὴ δίνῃ τὸ δικαίωμα *σέ* κανένα νὰ νομίζῃ πὼς γιὰ σκόπιμο λόγο θέλει νἄχῃ ἀμόρφωτους πολίτες.

Τέρροβο Ἰωαννίνων

Σ. Ἀρματᾶς.

ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΚΗ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ

Ἀριθ. 162 Ἐν Ἀθήναις 27-8-28

Πρὸς

τὸν κ. Ὑπουργὸν τῶν Οἰκονομικῶν

Ἐνταῦθα

Σᾶς εἶναι γνωστὸν Κύριε Ὑπουργὲ ὅτι ἡ διαβάθμισις τῶν δημοδιδασκάλων καὶ ἡ ὑπαγωγή των εἰς τὸν πανυπαλληλικὸν νόμον τοῦ 1928 ἐτέθη εἰς ἐφαρμογὴν ἀπὸ τῆς 1 Σεπτεμβρίου τοῦ 1926. Μέχρι τῆς ἡμερομηνίας ταύτης οἱ λοιποὶ ὑπάλληλοι, οἱ ὑπαγόμενοι εἰς τὸν πανυπαλληλικὸν νόμον ἐπανειλημμένως συμπληρώσαντες τὸν πρὸς προαγωγὴν ἀπαιτούμενον χρόνον τῆς διετίας προήχθησαν εἰς ἀνωτέρας βαθμίδας, ἐν ᾧ τὸν διδασκαλικὸν κόσμον τὸν κατέλαβον ἱκ περιορισμικὰ μέτρα ἄτινα ἀπὸ τοῦ 1927 ἐφήμοσε τὸ Ὑπουργεῖον σας καὶ ἐσταμάτησεν οὕτω τῶν προαγωγῶν του. Ἡ τοιαύτη στέρησις καὶ ἀπολύτως μειώνει τὸν δημοδ. Κλάδον καὶ σχετικῶς πρὸς τοὺς λοιποὺς ὑπαλλήλους τὸν θέτει εἰς μειονεκτικὴν θέσιν. Τούτου ἕνεκα παρακαλοῦμεν ὅπως ἀναγνωρίζοντες τὸ δίκαιον τῶν δημοδιδασκάλων, ἄρητε τὴν ἀπαγόρευσιν τῶν προαγωγῶν των.

Μετὰ τιμῆς

Ὁ Πρόεδρος Ὁ Γ. Γραμματεύς

Σ. ΑΛΟΥΖΟΣ Γ. ΝΤΕΓΙΑΝΝΗΣ

ΜΙΑ ΣΧΟΛΙΚΗ ΤΕΛΕΤΗ

ΣΤΙΣ ΧΙΟΝΙΑΔΕΣ ΗΠΕΙΡΟΥ

Χιονιάδες (Κονίτης-Ἠπείρου)

Πρὸ ἡμερῶν εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου Χιονιάδων ἐτελέσθη ἐν πάσῃ μεγαλοπρεπείᾳ ἡ ἐτησία Σχολικὴ ἑορτὴ ἐπὶ τῇ λήξει τῶν μαθημάτων τῶν μαθητῶν.

Πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς ἑορτῆς ἐντὸς τοῦ Σχολείου, τὸ ὁποῖον εἶχε διακοσμηθῆ διὰ σημαιῶν καὶ μύρτων, ἀπηγγέλθησαν διάφορα πατριωτικὰ ποιήματα, ἐπαίχθησαν κωμῳδίαι καὶ διάλογοι τῶν ὁποίων ἐψάλησαν ᾄσματα λίαν ἐπιτυχῶς παρὰ τῶν μαθητῶν καὶ μαθητριῶν.

Τὴν ἑορτὴν ἐτίμησαν διὰ τῆς παρουσίας των οἱ ἀξιότιμοι κ.κ. Ἀλέξανδρος Χριστοφίλης ὑποτελὴς Χιονιάδων Ἀριστ. Πρωτόγηρος Πρόεδρος Κοινότητος, Χρισόδουλος Σκούρτης Πρόεδρος σχολικῆς ἐπιτροπῆς ἄπανιες οἱ γονεῖς καὶ κηδεμόνες καὶ πλεῖστοι ἄλλοι ἐκ τῆς σχολικῆς περιφερείας. Ἀπευθύνομεν ἕνα δίκαιον καὶ ἐγκάρδιον ἔπαινον εἰς τὸν ἀκάματον διευθυντὴν τοῦ Σχολείου κ. Εὐάγγελον Νικολάου ὅσεις εἰργάσθη τόσον διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν σωματικῶν δυνάμεων καὶ τὴν καλλιέργειαν τοῦ συναισθήματος τοῦ καλοῦ τῶν μαθητῶν καὶ τῶν μαθητριῶν. Μετὰ τὸ πέρας τῆς ἑορτῆς ἐκαίχθη ὁ Ἐθνικὸς Ὕμνος καὶ ὁ διευθυντὴς τοῦ σχολείου εὐχαρίστησε δι' ὀλίγων τοὺς τιμήσαντας τὴν ἑορτὴν καὶ ἀποδεξιώσαντες διὰ τῆς παρουσίος των τὸ ἐνδιαφέρον τὸ ὁποῖον τρέφουν πρὸς τὴν λαϊκὴν ἐκπαίδευσιν. Τὸ τέλος τοῦ λόγου ἐκάλυψαν ζητωκραυγαὶ ὑπὲρ τῆς ἐκπαιδεύσεως τοῦ ἔθνους καὶ οὕτω ἔληξεν ἡ ὡραία αὐτὴ ἑορτή.

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ
Α. ΚΟΝΤΟΜΑΡΗ & Σ^ΙΑ
ΟΔΟΣ ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ 6
ΑΛΦΑΒΗΤΑΡΙΟ
Η "ΧΑΡΑΥΓΗ,,
Ε. ΠΑΠΑΜΙΧΑΗΛ & ΑΝΤΩΝΑΤΟΥ

ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ
Α. Μ. ΚΟΝΤΟΜΑΡΗ & Σ^ΙΑ
(Πρώην Α. Ι. Ράλλη καὶ Σία)
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΑΝΑΣΤ. ΚΟΝΤΟΜΑΡΗΣ
ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ 6 — ΑΘΗΝΑΙ

Ἡ πρώην Ἐκδοτικὴ Ἑταιρία «*Ἀθηνᾶ, Α. Ι. Ράλλη καὶ Σία*» μετονομασθεῖσα «*Α. Μ. Κοντομάρη καὶ Σία*» ἐξακολουθεῖ τὰς ἐργασίας της ἀπροσκόπτως καὶ κανονικῶς ὑπὸ τὸν νέον της τίτλον. Παρακαλοῦνται πάντες οἱ πελάται της καὶ οἱ μετ' αὐτῆς συναλασσόμενοι ν' ἀποστέλλωσι τὰς ἐπιστολὰς καὶ τὰ ἐμβάσματά των εἰς τὸν διευθυντὴν τῆς Ἑταιρίας Ἀναστ. Κοντομάρην.

ΕΓΚΕΚΡΙΜΕΝΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΑ ΒΙΒΛΙΑ ΤΗΣ ΑΝΩΤΕΡΩ ΕΚΔΟΤ. ΕΤΑΙΡΙΑΣ
Α. Μ. ΚΟΝΤΟΜΑΡΗ & Σ^ΙΑ

1) Ἀλφαβητάριο «*Χαραυγὴ*» Παπαμιχαὴλ—Ἀντωνάτου.
2) «*Τὰ Ἑλληνόπουλα*» Ἀναγνωσματάριον Δ' τάξεως δημοτικῶν σχολείων Συκώνη—Πασαγιάννη.
3) «*Τὰ Στάχυα*» Ἀναγνωσματάριον Ε' τάξεως δημοτ. σχολείων εἰς γλῶσσαν δημοτικήν, Συκώνη—Πασαγιάννη.
4) «*Ὁ Καλὸς Σπορέας*» Ἀναγνωσματάριον ΣΤ' τάξ. δημοτικῶν σχολείων εἰς γλῶσσαν δημοτικήν, Συκώνη—Πασαγιάννη.
5) «*Ἀναγνωσματάριον*» Ε' τάξεως εἰς καθαρεύουσαν, Χ. Ἀντωνάτου.
6) «*Ἀναγνωσματάριον*» ΣΤ' » » » Χ. Ἀντωνάτου.
7) *Ἀριθμητικὰ Προβλήματα* Γ' τάξ. δημ. σχολ. Σακελλαρίου—Κοντομάρη.
8) *Ἀριθμητικὰ Προβλήματα* Δ' » » » Σακελλαρίου—Κοντομάρη.
9) *Μαθήματα Ἱστορίας* Ε' τάξ. δημοτ. σχολείων Θεοδωρίδη—Λαζάρου.
10) *Μαθήματα Ἱστορίας* ΣΤ. » » » Θεοδωρίδη—Λαζάρου.

ΒΟΗΘΗΤΙΚΑ ΒΙΒΛΙΑ ΜΗ ΕΓΚΕΚΡΙΜΕΝΑ

1) *Παλαιὰ Διαθήκη* διὰ τὴν Γ' τάξιν τῶν δημοτ. σχολείων Ν. Ἕλατου.
2) *Προσευχητάριο* Μίχου δι' ὅλας τὰς τάξεις.
3) «*Προσευχαὶ τοῦ Παιδιοῦ*» προσευχαὶ ὅλων τῶν τάξεων Κ. Πασαγιάννη.
4) *Δεκτικαὶ Ἀσκήσεις* τεῦχος Α' διὰ τὴν Γ' τάξιν, Ε. Μίχου.
5) *Δεκτικαὶ Ἀσκήσεις* » Β' » » Δ' » Ε. Μίχου.
6) *Γραμματικὴ τῆς δημοτ. γλώσσης* διὰ τὴν Ε' τάξιν Χονδρομήτρου.
7) *Περικοπαὶ Εὐαγγελίων* διὰ τὴν Ε' καὶ ΣΤ' τάξιν Δ. Κουϊμουτσοπούλου.
8) *Καινὴ Διαθήκη* διὰ τὴν Δ' τάξιν Ν. Ἕλατου.
9) *Λειτουργικὴ* διὰ τὴν Ε' καὶ ΣΤ' τάξιν Δ. Κουϊμουτσοπούλου.

ΓΥΡΩ ΣΤΗ ΓΕΩΡΓΙΚΗ ΜΕΤΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΤΩΝ ΔΑΣΚΑΛΩΝ

Ἑκατὸν πενήντα περίπου συνάδελφοι ἀπ' ὅλο τὸ Κράτος ἐκπαιδεύθησαν τὸν περασμένο χρόνο στις διάφορες Γεωργικὲς Σχολὲς τοῦ Κράτους καὶ ἄλλοι τόσοι θὰ σταλοῦν ἐφέτος γιὰ τὸν ἴδιο σκοπό. Ὁ προορισμὸς τῶν δασκάλων αὐτῶν διαγράφεται ἀπὸ τὸ σχετικὸ Νόμο σὲ πολὺ στενὸ καὶ περιωρισμένο κύκλο. Προορίζονται δηλ. σύμφωνα μὲ τὸ Νόμο αὐτό, νὰ διδάξουν στὰ Κυριακάτικα Γεωργικὰ Σχολεῖα τὰ παιδιὰ τῶν γεωργῶν, ποὺ δὲ θὰ τραποῦν σ' ἄλλα ἐπαγγέλματα καὶ θὰ ὑπερβαίνουν τὰ 14 χρόνια τῆς ἡλικίας των, καὶ νὰ μεταδώσουν σ' αὐτὰ στοιχειώδεις γνώσεις σχετικὲς μὲ τὴ ζωὴ τοῦ γεωργοῦ καὶ κτηνοτρόφου.

Μὰ μὲ τόσο στενὸ καὶ περιωρισμένο κύκλο δράσεως οἱ δασκάλοι αὐτοὶ πολὺ λίγο θὰ συντελέσουν γιὰ τὴν καλυτέρευση τῆς θέσεως τοῦ ἀγροτικοῦ κόσμου τῆς χώρας μας καὶ γιὰ τὴν αὔξηση τῆς γεωργικῆς μας παραγωγῆς, μ' ὅλο τὸ ζῆλο ποὺ ἔχουν νὰ ἐργαστοῦν.

Καὶ τοῦτο: α'.) Γιατὶ τὰ παιδιὰ ποὺ φοιτοῦν στὰ πλήρη δημοτικὰ σχολεῖα—ὅπως εἶναι ὅλα τὰ σχολεῖα τῶν Νέων Χωρῶν—σχεδὸν ὅλα ἀποφοιτοῦν στὰ 13 καὶ 14 χρόνια τῆς ἡλικίας των καὶ συνεπῶς θ' ἀποκλειστοῦν αὐτὰ ἀπὸ τὰ Κυριακάτικα Σχολεῖα, σύμφωνα μὲ τὸ Νόμο, ἢ θὰ φοιτήσουν ἐλάχιστο χρόνο σ' αὐτά;

β'.) Γιατὶ τὰ παιδιὰ ποὺ θὰ φοιτήσουν στὰ Κυριακάτικα Σχολεῖα πολὺ ὀλίγα πράγματα θ' ἀποκομίσουν ἀπ' αὐτὰ μέσα σὲ 3 ἢ 4 ὧρες κάθε βδομάδα καὶ μάλιστα σὲ ὧρες ποὺ ναι προωρισμένες γιὰ ν' ἀναπαυθοῦν τὰ παιδιὰ—σὰν ἄνθρωποι ποὺ ναι κι' αὐτὰ—ἀπὸ τὶς ἐργασίες τῆς βδομάδας καὶ

γ'.) Γιατὶ οἱ δασκάλοι μὲ πολὺ λίγη ζορεξη θὰ ἐργαστοῦν ὅταν θὰ βλέπουν τὸ φτωχὸ καὶ ἀπρόθυμο ἀκροατήριό τους.

Γι' αὐτὰ καὶ ἄλλα πολλά, μοῦ φαίνεται πολὺ ἀνεπίτρεπτος καὶ ἀψυχολόγητος ὁ Νόμος αὐτὸς περὶ τῶν Κυριακάτικων Γεωργικῶν Σχολείων. Γιὰ νὰ μὴ ναυαγήση δὲ στὴν ἐφαρμογὴ εἶναι ἀνάγκη νὰ τροποποιηθῆ καὶ συμπληρωθῆ μὲ τέτιο τρόπο ποὺ νὰ εἶναι ἐξυπηρετικὸς στὰ παιδιὰ ὅλων τῶν κοινωνικῶν ἀπροχώσεων καὶ νὰ διαγράφη τὰ καθήκοντα τῶν μετεκπαιδευομένων δασκάλων σὲ εὐρύτερο κύκλο. Πρέπει δηλαδή: α'.) Νὰ διδάσκωνται τὰ γεωργικὰ μαθήματα ὄχι τὶς Κυριακὲς καὶ λοιπὲς γιορτές, ἀλλὰ κατὰ τὶς μεταμεσημβρινὲς ὧρες τῆς ***Τετάρτης*** καὶ τοῦ ***Σαββάτου*** καὶ ὄχι στοὺς ἀποφοίτους τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου, μὰ στὰ παιδιὰ τῆς Ε'. καὶ Στ'. τάξεως. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἡ στοιχειώδης γεωργικὴ μόρφωση τῶν παιδιῶν τοῦ ***Λαοῦ*** θἆναι ***γενική***.

β'.) Κατὰ τὶς Κυριακὲς νὰ ***ὑποχρεώνονται*** οἱ μετεκπαιδευόμενοι νὰ κάνουν διαλέξεις εἰς τοὺς ἀγρότες γιὰ διάφορα ζητήματα, ποὺ ἀφοροῦν τὴ ζωὴ τοῦ γεωργοῦ καὶ τοῦ κτηνοτρόφου. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον οἱ μετεκπαιδευόμενοι θὰ ***ἐπιδράσουν*** ἀμέσως ἐπὶ τῆς ζωῆς καὶ τῆς ἐργασίας τοῦ ἀγροτικοῦ μας πληθυσμοῦ καὶ θὰ συντελέσουν στὴ καλυτέρευση τῆς γεωργίας τοῦ τόπου μας καὶ τὴν αὔξηση τῆς παραγωγῆς μας.

γ'.) Κατὰ τὶς γιορτὲς τῶν ***Χριστουγέννων*** καὶ τοῦ ***Πάσχα*** καθὼς καὶ κατὰ τὶς θερινὲς διακοπὲς τῶν μαθημάτων, νὰ συγκροτοῦν οἱ μετεκπαιδευόμενοι τοπικὰ περιφερειακὰ συνέδρια, σὰ φροντιστήρια καὶ σ' αὐτὰ νὰ μεταδίδουν στοὺς ἄλλους δασκάλους τὶς γεωργικὲς καὶ πρακτικὲς γνώσεις ποὺ αὐτοὶ ἀποκομίσανε ἀπὸ τὰ Γεωργικὰ Φροντιστήρια. Ἔτσι καὶ ἡ γεωργικὴ μετεκπαίδευση τῶν δασκάλων μας θὰ γενικευθῆ καὶ θὰ συντελεσθῆ μέσα σὲ 2—3 χρόνια ἐνῷ μὲ τὸν ἰσχύοντα Νόμο, ποὺ θέτει πριορισμοὺς ἡλικίας καὶ προσόντων, ἡ μετεκπαίδευση θἆναι ***μέρική*** καὶ δὲ μπορεῖ νὰ συντελεσθῆ σὲ χρονικὸ διάστημα μικρότερο τῆς 20ετίας. Ἂν ὑποθέσωμεν πὼς οἱ προσοντοῦχοι γιὰ τὴ μετεκπαίδευση εἶναι περὶ τὶς τρεῖς χιλιάδες.

Μιὰ τέτια τροποποίηση τοῦ σχετικοῦ Νόμου θὰ κάμη τοὺς μετεκπαιδευομένους πραγματικοὺς δασκάλους τῶν λοιπῶν γεωργικῶν μαζῶν.

Μὰ εἶναι φανερὸ πὼς μὲ μιὰ τέτια τροποποίηση εὐρύνεται ὁ κύκλος τῶν καθηκόντων καὶ ὑποχρεώσεων τῶν μετεκπαιδευομένων καὶ κατὰ λογικὴ συνέπεια πρέπει νὰ εὐρυνθῆ συγχρόνως καὶ ὁ κύκλος τῶν δικαιωμάτων αὐτῶν. Γιὰ νὰ μπορέσουν δηλ. οἱ μετεκπαιδευόμενοι ν' ἀναλάβουν καὶ βαστάσουν τὰ βάρη μιᾶς τέτιας δράσεως, εἶναι ἀνάγκη καὶ ἡ ***Πολιτεία*** καὶ ἡ ***Κοινωνία*** νὰ τοὺς ἐνισχύσουν ***οἰκονομικῶς*** καὶ ***ἠθικῶς***, γιατὶ χωρὶς οἰκονομικὴν ἐνίσχυση καὶ ἀνεξαρτησία καὶ χωρὶς ἠθικὴν ὑποστήριξη δε μπορεῖ νὰ λογισθῆ ἀποτελεσματικὴ ἐργασία καὶ δράση.

Μὲ τὴν ἀμοιβὴ ποὺ σήμερα ὁρίζει ὁ Νόμος, τὸ 1)4 δηλ. τῶν ἀποδοχῶν ἑκάστου μετεκπαιδευομένου, δὲν εἶναι δυνατὸ οἱ μετεκπαιδευόμενοι ν' ἀναλάβουν ἀποτελεσματικὰ τὸ βαρὺ ἔργο, ποὺ μιὰ τέτια τροποποίηση τοῦ Νόμου θὰ τοὺς ἀναθέση, ὅταν πάρη κανεὶς ὑπ' ὄψη πὼς πολλοὶ ἀπ' αὐτοὺς ἔχουν βασικὸ μισθὸ 1500 δραχμὲς τὸ δὲ 1)4 εἶναι μόνον 375 δραχμές. Καὶ ἂν τοὐλάχιστον ἡ τόση εὐτελὴς αὐτὴ ἀμοιβὴ ἦτο ἐξασφαλισμένη καὶ πραγματική, μποροῦσε κανεὶς νὰ πῆ πὼς ἀμείβει ἐν μέρει τὴν ἐργασία ποὺ ὁ Νόμος, ὅπως ἔχει σήμερα, ὁρίζει γιὰ τοὺς μετεκπαιδευομένους. Μὰ δυστυχῶς καὶ τοῦτο δὲ συμβαίνει. Ἡ ἀμοιβὴ αὐτὴ δὲ μπορεῖ νὰ πῆ κανεὶς πὼς εἶναι ***σταθερὴ*** καὶ ***ἐξασφαλισμένη*** ἐφ' ὅσον ἐπαφίεται στὴν κρίση τῶν Κοινοτ. Συμβουλίων — καὶ ξέρομε ὅλοι τὶ θὰ πῆ «***Κοινοτικὰ Συμβούλια***» καὶ ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν οἰκονομικὴν εὐρωστία τῶν Κοινοτήτων.

Μὲ τέτιες συνθῆκες ὁ Νόμος γιὰ τὴ Γεωργικὴ μετεκπαίδευση τῶν δασκάλων καὶ γιὰ τὰ Κυριακάτικα γεωργικὰ Σχολεῖα μπορεῖ νὰ θεωρηθῆ «***ναυαγήσας***» ἀπὸ τοῦδε, ἐὰν δὲν τροποποιηθῆ μὲ τέτιον τρόπο, ποὺ καὶ τὸν κύκλο τῆς δράσεως τῶν μετεκπαιδευομένων νὰ εὐρύνη καὶ τὴν οἰκονομική τους ἀμοιβὴ νὰ ἐξασφαλίζη κατὰ τρόπο ***δίκαιο*** καὶ ***ἀξιοπρεπῆ***.

Τελώνια (Λέσβου) 20-8-1928

ΖΑΚΟΣ ΒΛΟΝΤΗΣ

Ἀγαπητὸ «Βῆμα

Εἰς τὸ 192 Λ. Β. τῆς 15ης τρέχοντος κάποιος «Ἀχαιὸς Κ.» φαντάζομαι ποιὸς εἶνε—γράφων «κάθε κατεργάρης στὴ θέση τους ὑπογεῖ ἐμέ, καίτοι ἐγὼ ἀφῆκα στὴν περιφέρεια τῆς Ἠλείας ὅπου δὲν εἶνε σύλλογος ἀνήκων στὴν Δ. Ὁμοσπονδίαν, καὶ ὄχι στὴν περιφέρειο Πατρῶν, διότι γράφει «κάποιος ἀπὸ τὴν περιφέρειά μας».

Ἂν θελήση νὰ βγῆ φανερά, θὰ τοῦ ἀπαντήσω κατάλληλα.

Μὲ ἐκτίμηση

Χ. Καραλῆς

Ἀχαΐα 19-9

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ κ. κ. ΣΥΝΑΔΕΛΦΟΥΣ

ΕΧΩ ΚΙ' ΕΓΩ ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΑ ΓΙΑ ΟΛΕΣ ΤΙΣ ΤΑΞΕΙΣ. ΘΑ ΣΑΣ ΕΙΜΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΜΕΝΟΣ, ΑΝ ΠΡΟΤΙΜΗΣΕΤΕ ΚΑΝΕΝΑ ΑΠ' ΑΥΤΑ ΓΙΑ ΤΟ ΝΕΟ ΣΧΟΛΙΚΟ ΕΤΟΣ.

Ο ΣΥΝΑΔΕΛΦΟΣ ΣΑΣ

ΔΗΜΟΣΘ. ΑΝΔΡΕΑΔΗΣ

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΥ ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ ΑΡΙΘ. 56 ΑΘΗΝΑΙ

ΒΙΒΛΙΑ ΕΓΚΕΚΡΙΜΕΝΑ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

1) ***Ἀλφαβητάριο*** Α' Κράτους ὁ Ἥλιος. . . . . Δρχ. 8.25
2) ***Ἀλφαβητάριο*** μέρος Α' Ἀνδρεάδου . . . . . » 10.—
3) ***Ἀλφαβητάριο*** μέρος Α'. Ζήση — Δαμασκηνοῦ » 11.30
4) ***Πουλιὰ καὶ Παιδιὰ*** ἀλφαβητάριο μέρος Β'. Ἀνδρεάδου. . . . . » 7.15
5) ***Ἀλφαβητάριο*** μέρος Β'. Παπαμιχαήλ. . . . . » 6.40
6) ***Τὰ παιδιὰ*** Κλειάνθους καὶ Παπαμαύρου διὰ τὴν Β'. τάξιν. . . . . » 12.40
7) ***Οἱ ἀντάρτες τοῦ σπιτιοῦ*** Ἀνδρεάδου ἀναγνωστικὸν Β'. . . . . » 14.70
8) ***Ἡ αὐγὴ*** ἀναγνωστικὸν Β'. δημοτικοῦ ὑπὸ Παπαμιχαὴλ καὶ Δ. Βουτυρᾶ. . . . . » 13.60
9) ***Ὁ Προστάτης τοῦ σπιτιοῦ*** ἀναγνωστικὸν Γ'. Δημοτ. Μ. Παπαμαύρου. . . . . » 14.40
10) ***Ὁ «Ἥλιος»*** ἀναγνωστικὸν Γ'. Δημοτικοῦ Παπαμιχαὴλ καὶ Δ. Βουτυρᾶ. . . . . » 13.60
11) ***Ὀδύσσεια*** ἀναγνωστικὸ Γ'. δημοτικοῦ ὑπὸ Δ. Ἀνδρεάδου . . . . . » 16.85
12) ***Οἱ Ἐλεύθεροι*** ἀναγνωστικὸν Δ'. τάξεως (ἄρτι ἐγκριθὲν) Παπαμιχαὴλ καὶ Δ. Βουτυρᾶ . . . . » 16.40
13) ***Ὁ Φάρος τοῦ χωριοῦ*** ἀναγνωστικὸν Δ'. τάξεως Ἀνδρεάδου - Παπαχριστοδούλου . . . . . » 17.40
14) «***Ἡ Πατρίδα μας***» ἀναγνωστικὸ Δ'. δημοτικοῦ Καρκαβίτσα καὶ Παπαμιχαήλ. . . . . » 16.80
15) ***Ἡ Μέλισσα*** ἀναγνωστικὸ Ε'. δημοτικοῦ (δημοτικῆς) Παπαμιχαὴλ καὶ Ἀντωνάτου. . . . . » 17.50
16) ***Ὁ Στρατιώτης*** ἀναγνωστικὸ Ε'. δημοτικοῦ καθαρευούσης Γανατείας Καζαντζάκη. . . . . » 14.85
17) ***Ἑλλάδα*** ἀναγνωστικὸ Ε'. δημοτικοῦ εἰς δημοτικὴν γλῶσσαν Ἀνδρεάδου καὶ Παπαχριστοδούλου » 14.90
18) ***Διγενὴς Ἀκρίτας*** Καρκαβίτσα καὶ Παπαμιχαήλ. » 21.60
19) ***Ἡ Ζωή μας*** ἀναγνωστικὸν εἰς γλῶσσαν δημοτικὴν Στ'. τάξεως Παπαμιχαὴλ - Ἀντωνάτου. . » 19.45
20) ***Ἡ Μεγάλη Ἑλλὰς*** ἀναγνωστικὸν Στ'. δημοτικοῦ καθαρευούσης Γαλατείας Καζαντζάκη. . . » 14.90
21) ***Προβλήματα Ἀριθμητικὰ*** Παπαμιχαήλ. . . . .
Α'. τάξεως. . . . . » 6.50
Β'. » . . . . . » 6.50
Γ'. » . . . . . » 3.60
Δ'. » . . . . . » 3.85
Γ'. καὶ Δ'. συνδιδασκομένων. . . . . » 8.50
Ε'. » . . . . . » 5.95
Στ'. » . . . . . » 5.05
Ε'. καὶ Στ'. συνδιδασκομένων . . . . . » 6.90

Τύποις «ΚΟΡΑΗ» Ὁδὸς Κοραῆ ἀριθ. 7

ΤΟ ΥΠΑΛΛΗΛΙΚΟ ΒΑΛΑΝΤΙΟ

Ἀφήνοντας πίσω μου χρέη σεβαστὰ ἀποφάσισα κατὰ σύσταση τῶν γιατρῶν νὰ συνδυάσω τὴν λουτροθεραπεία μὲ τὴν ἀεροθεραπεία δηλ. μὲ τὴν ἀλλαγὴ τοῦ κλίματος γιὰ φέτος τοὐλάχιστον. Ἡ περιουσία μου μὲ τὴν προξεύφληση ἑνὸς μισθοῦ αἰσίως ἀνῆλθεν εἰς 3500 δραχμὲς καὶ ξεκίνησα ἀπ' τὴν ἕδρα μου μὲ συνθῆκες φυσικὰ ὄχι εὐχάριστες. Ἐκτὸς τούτου ἡ συμβία μου, ποὺ ἀποφάσισα νὰ τὴν πάρω μαζί μου γιὰ λόγους αἱματηρᾶς οἰκονομίας—διάβολε ποιὸς θὰ μοῦ ἔκανε τὸ φαγί—διαμαρτυρόταν διαρκῶς γιὰ τὴν πενιχρὴ τουαλέτα της, χωρὶς ν' ἀναλογίζεται τὸ εὐλογημένο θηλυκὸ τὴν ἀξία τῶν ἀρχαιολογικῶν πράγματων καὶ χωρὶς νὰ λαβαίνει ὑπ' ὄψη τὸς πολλαπλᾶς μου ὑποσχέσεις κατὰ τὴν μελλοντικὴν πιντοτε αὔξησιν τοῦ μισθοῦ μας. Γιὰ τὴ δική μου ἀμφίεση δὲ θέλω νὰ κάνω λόγο, γιατὶ θὰ προσκρούσω στὴ μετριοφροσύνη μου. «Ποῦ θὰ πᾶμε πατέρα;» ἐκραύγαζε τὸ τετραετές, σὰν τσίρος, κορασίδι μου. «Α! τέκνον μου θὰ ὑπάγωμεν ἐκεῖ ὅπου ἀνθεῖ φαιδρὰ ἡ πορτοκαλέα (κατὰ τὴ μακαρία τὴ λήξει ἀλφαβητάρια τῆς καθαρευούσης) Ἐκεῖ ὅπου φύτεψε ἀφθόνα τὰ ἴα καὶ τὰ ρόδα».

—Τὰ ξαίρω ἐγὼ μπαμπά μου τὰ ρόδια.

—Ναὶ τέκνον μου, ἀλλὰ δὲν πρόκειται ἐνταῦθα περὶ τοῦ καρποῦ τῆς ροδιᾶς, ἀλλὰ περὶ τῶν ρόδων, τὰ ὁποῖα οἱ κατηραμένοι μαλλιαροκομμουνισταὶ ἀποκαλοῦσι χυδαίως τριαντάφυλλα. . . . . .

Ἐπὶ τέλους ἀναχωρήσαμε ἀφοῦ ἀφήσαμε νὰ φυλάγη τὸ σπίτι ὁ μεγαλύτερος υἱός, πρᾶμα ποὺ μπροροῦσε νομίζω καὶ νὰ παραλειφθῇ.

Φτάνομε στὰ λουτρὰ τῆς Μυτιλήνης ὅπου μᾶς ὑποδέχεται μὲ ἀγέρωχον ὕφος ὅπως ἀξίζει στοὺς τσορμπατζῆδες ὁ διευθυντὴς τῶν λουτρῶν ἕνας βρακᾶς ἀποτελῶν ἀντίθεσιν μὲ τοὺς ἄλλους κατοίκους τῶν λουτρῶν, μιὰ δευτέρα ἔκδοσις «δηλαδήτες», χιὰ τὸν ὁποῖο ἔγραφε σὲ περασμένο φύλλο τοῦ Δ. Βήματος ἕνας συνάδελφος μὲ ψευδώνυμο Ντόρος, ἂν δὲ γελιέμαι. Μετὰ τὴν ἐξεύρεση τοῦ κατ' εὐφημισμὸν δωματίου γιὰ τὴ σχετικὴ συμφωνία τοῦ ὁποίου ὁ ρηθεὶς συνέταξε ἐπὶ τοῦ τοίχου συμβόλαιον ἄρχισε ὁ ἑξῆς διάλογος :

—.Ὑποφαινόμενος. Τὶ κοστίζουν τὰ μπάνια τὸ ἕνα ;

—.Βρακᾶς. δείχνοντας διπλότυπον. (γράμματα) ξέρ; διάβασε.

—.Ὑποφ. Ἐννέα καὶ μισή.

—.Βρ. Ὄχι! ἐννιά μιση.

—.Ὑποφ. Ναὶ ἐννέα καὶ μισὴ εἶπα κι' ἐγώ.

—.Βρ. Πάλι ἕνα καὶ μισή. Μωρὲ ἐννιὰ καὶ μισή. Δὲν ξέρ φαίνεται γράμματα.

Πῶς! ἐπεμβαίνει ἡ συμβία μου εἶνε δάσκαλος στὸ ἄκουσμα τοῦ ἐπαγγέλματος ὁ δ)τὴς κατέβασε τὰ μοῦτρα. Φοβήθηκε φαίνεται γιὰ τὴν οἰκονομική μου ἀντοχή.

Μετὰ 10ήμερο διαμονὴ καὶ λουτροθεραπεία ραγδαίου γιὰ λόγους εὐνοήτους, στὴν ὁποία ἔλαβαν μέρος, εὐκαιρίας δοθείσης καὶ ἡ σύζυγος καὶ τὸ θυγάτριον, ἀφοῦ ἐπληρώσαμε τὸν λ)σμὸ στὸ δ)τὴ ποὺ χάρηκε ὑπερβολικὰ καὶ μοῦ χάρισε μάλιστα τὰ τρία μπάνια τῆς κόρης μου, ξεκινήσαμε γιὰ τὴν κατοικία τῆς πεθερᾶς μου ὅπου θὰ ἐκτελοῦνταν τὸ δεύτερο μέρος τοῦ προγράμματος: ἤτοι ὁ παραθερισμός, μὲ ἐλαφρὸν πλέον τὸ βαλάντιον κατὰ τὰ $^1/_3$ καὶ συντετριμμένην ἐπομένως τὴν καρδίαν. "Α! ἐδῶ πρέπει νὰ ἰσοσκελισθῇ ὁ προϋπολογισμός, γιατὶ ἀλλοιῶς θὰ κινδυνέψω νὰ ἀπολυθῶ μὴν ἔχοντας χρήματα γιὰ νὰ βρεθῶ ἐγκαίρως στὴ θέση μου. Τὸ τελευταῖο 500)άρικο πρέπει νὰ φυλαχτῇ ὡς κόρη ὀφθαλμοῦ καὶ μετὰ θρησκευτικῆς εὐλαβείας. Ἔπειτα δὲν ἔχει χρέος ἡ πενθερά μου, ἡ δευτέρα μου αὐτὴ μητέρα τὴν ὁποία ἡ τύχη μοῦ ἐξαπέστειλε, νὰ μὲ περιποιεῖται ἔστιν ὅτε ἀφοῦ ἀγγαρεύτηκα αἰωνίως νὰ φέρω ἐπ' ὤμου τὸν Σταυρὸν τοῦ μαρτυρίου ἤτοι τὴν κόρη της; Ἔφοδος λοιπὸν γενικὴ στὰ σῦκα, στὸ γάλα, στὰ αὐγά, τῆς πεθερικῆς μου παραγωγῆς.

Καὶ οὕτω μὲ τὸ πρόγραμμα αὐτὸ τῆς αἱματηρᾶς οἰκονομίας, ποὺ θὰ ζήλευε κάθε Κυβέρνηση Ἑλληνική, ἐλπίζω σὺν Θεῷ νὰ βρεθῶ στὴ θέση μου, χωρὶς νὰ σκέφτωμαι πολὺ πολὺ γιὰ τὸ μέλλον ποὺ δὲν προαγγέλλεται διόλου εὐοίωνο γιὰ τὸ ὁποῖο ὅμως ἔχω ὑπ' ὄψη μου πάντοτε τὸ ρητὸν τοῦ Εὐαγγελιστοῦ «Οὐκ ἐπ' ἄρτῳ μόνον ζήσεται ἄνθρωπος» (ἀλλὰ καὶ ἐπ' ἀέρι).

Πλαγιὰ Μυτιλήνης 18. 8, 23.

Γιάννης Νεωκορίδης
Δάσκαλος Καβάλλας.

ΑΓΑΠΗΤΟ «ΒΗΜΑ"

Τὰ δημοσιευθέντα εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 189 φύλλον τοῦ «Διδ. βήματος» μεγάλως κατεθορύβησαν τοὺς ἀπαντιχοῦ τοῦ κράτους γυμνασιαστὰς καὶ γ'. τάλεως δημήλους. Καὶ πῶς νὰ μὴ θορυβηθοῦν οἱ ταλαίπωροι οὗτοι ἐργάται τῆς προόδου, ὅταν ἴδουν μίαν μερίδα πτυχιούχων συναδέλφων ἀπεμπολούσαν τὰ δικαιώματά των, τὰ ὁποῖα ἐκέρδισαν μὲ θυσίας ἀφαντάστους καὶ μὲ κίνδυνον καὶ αὐτῆς τῆς ζωῆς των, ἀγωνισθέντες τὸν ἐθνικώτερον καὶ ἡρωϊκώτερον τῶν ἀγώνων ἐν τῇ ὑποδούλῳ Ἑλλάδι; Οἱ γ.' τάξεως δημῆλαι, τοὺς ὁποίους κυρίως ὑπαινίσσεται τὸ δημοσίευμά σας, ἐργάζονται ἐν τῷ μετρῳ τοῦ δυνατοῦ ὑπὲρ τῆς ἐξυψώσεως τῆς Λαϊκῆς Ἐκπαιδεύσεως, μὴ φειδόμενοι κόπων καὶ μόχθων, καὶ ἐπὶ πλέον ἱκετεύουσι τὴν Σὴν Κυβέρνησιν ὅπως τοῖς ἐπιτρέψῃ τὴν μειεκπαίδευσιν ἀνεξαρτήτως ἡλικίας καὶ προσόντων, ἀπέναντι δὲ τοῦ ἐξευτελιστικοῦ των μισθοῦ καὶ τῆς ἀδιαφορίας τῶν ἁρμοδίων ἐπιδεικνύουσιν ἐργασίαν συγχρονισμένην τιμῶντες τὸ ἔθνος καὶ συνάμα τὸ Κράτος, ὅπερ τοῖς ἀνεγνώρισε δικαιώματα. Ἡ πολυπαθὴς αὕτη τάξις δὲν διαβλέπει εἰλικρίνειαν ἐν τῷ δημοσιεύματί σας, καὶ διαμαρτύρεται διαβεβαιοῦσα ὑμᾶς ὅτι μετὰ 10ετίαν ἢ 15ετίαν τὸ πολὺ δὲν θὰ ὑπάρξῃ κανεὶς τριτοβάθμιος, καὶ τότε θὰ πραγματοποιηθῇ ὁ διακαὴς πόθος τοῦ κλάδου περὶ τοῦ ὁμοιομόρφου αὐτοῦ, πόθος, ὁ ὁποῖος διὰ νὰ πραγματοποιηθῇ σήμερον, θέλει ἀφανίσει 3 ἕως 4 χιλιάδας οἰκογενείας ἐθνομαρτύρων, οἱ ὁποῖοι ἐπέπρωτο καὶ μετὰ τὴν ἐθνικὴν καταστροφὴν νὰ δικαιμάσουν πικρίας καὶ ἀπογοητεύσεις ἐν αὐτῇ τῇ ἐλευθέρᾳ πατρίδι, ἧτις ἐδικαιοῦτο καὶ ὤφειλε νὰ ἐνθαρρύνῃ καὶ ποδηγετήσῃ τὰ τέκνα της ταῦτα εἰς τὴν σκληρὰν ἐξάσκησιν τῶν ὑψηλῶν καθηκόντων των. Πεποίθαμεν ὅτι διὰ τῶν γραφομένων μας δὲν θὰ σᾶς δυσαρεστήσωμεν, ἀλλὰ μᾶλλον θὰ ἐφελκύσωμεν τὴν προσοχήν σας ἐπὶ τῆς καταστάσεως τῶν γ'. τάξεως συναδέλφων, τῶν ὁποίων τὰ δικαιότατα αἰτήματα καὶ ἄλλοτε ὑπεστήριξεν ἡ Σεβασιὴ Διδ. Ὁμοσπονδία, καὶ σήμερον θὰ τὰ ὑποστηριξῇ πρὸς ὄφελος τῆς λαϊκῆς ἐκπαιδεύσεως, ὑπὲρ τῆς ἐξυψώσεως τῆς ὁποίας κυκτεται κυριολεκτικῶς.

Ὁ δημῆλος Βουλκόβου Δρίμας
Μ. Ν. Νυμφόπουλος;

Σημείωση Δ. Β. Τὸ κριτικό μας δὲν ἦταν γιὰ ὁρισμένη τάξη δασκάλων παρὰ γιὰ *ἀνίκανους* μέσα σὲ ὁποια τάξη κι ἂν βρίσκονται, γιὰ ὅσους κάνουν τὴ δουλειὰ τους ἀνάλογα μὲ τὴ μόρφωση, ποὺ ἔχουν οὔτε λογος, καὶ μιὰ παρατήρηση. Δημοσιεύσαμε τὸ παραπάνω γράμμα γιὰ νὰ δώσωμε διέξοδο σὲ μιὰ φωνή· μὰ δὲ μποροῦμε παρὰ νὰ κατακρίνωμε μερικὲς λέξεις καὶ φράσεις του. Πρέπει ὅσα γράφωμε νὰ τὰ διαπνέει ἀβρότητα. Δὲν κερδίζομε τίποτε μὲ τοὺς βαριοὺς χαρακτηρισμούς.

Η ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ
ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΗΣΙΣ
ΧΩΡΙΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
Ἔκδοση τοῦ Διδ. Βήματος. Πουλιέται στὴ Διδ. Ὁμοσπονδία, καὶ σ' ὅλους τοὺς Συλλόγους. Τιμὴ δρχ. 10

ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ
Α. Μ. ΚΟΝΤΟΜΑΡΗ & Σ^ΙΑ
(Πρὴν Α. Ι. Ράλλη καὶ Σία)
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΑΝΑΣΤ. ΚΟΝΤΟΜΑΡΗΣ
ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ 6 — ΑΘΗΝΑΙ

Ἡ πρὴν Ἐκδοτικὴ Ἑταιρία «*Ἀθηνᾶ, Α. Ι. Ράλλη καὶ Σία*» μετονομασθεῖσα «*Α. Μ. Κοντομάρη καὶ Σία*» ἐξακολουθεῖ τὰς ἐργασίας της ἀπροσκόπτως καὶ κανονικῶς ὑπὸ τὸν νέον της τίτλον. Παρακαλοῦνται πάντες οἱ πελάται της καὶ οἱ μετ' αὐτῆς συναλασσόμενοι ν' ἀποστέλλωσι τὰς ἐπιστολὰς καὶ τὰ ἐμβάσματά των εἰς τὸν διευθυντὴν τῆς Ἑταιρίας Ἀναστ. Κοντομάρην.

ΕΓΚΕΚΡΙΜΕΝΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΑ ΒΙΒΛΙΑ ΤΗΣ ΑΝΩΤΕΡΩ ΕΚΔΟΤ. ΕΤΑΙΡΙΑΣ
Α. Μ. ΚΟΝΤΟΜΑΡΗ & Σ^ΙΑ

1) Ἀλφαβητάριο «*Χαραυγὴ*» Παπαμιχαὴλ—Ἀντωνάτου.
2) «*Τὰ Ἑλληνόπουλα*» Ἀναγνωσματάριον Δ' τάξεως δημοτικῶν σχολείων Συκώκη—Πασαγιάννη.
3) «*Τὰ Στάχυα*» Ἀναγνωσματάριον Ε' τάξεως δημοτ. σχολείων εἰς γλῶσσαν δημοτικήν, Συκώκη—Πασαγιάννη.
4) «*Ὁ Καλὸς Σπορέας*» Ἀναγνωσματάριον ΣΤ' τάξ. δημοτικῶν σχολείων εἰς γλῶσσαν δημοτικήν, Συκώκη—Πασαγιάννη.
5) «*Ἀναγνωσματάριον*» Ε' τάξεως εἰς καθαρεύουσαν, Χ. Ἀντωνάτου.
6) «*Ἀναγνωσματάριον*» ΣΤ' » » » Χ. Ἀντωνάτου.
7) *Ἀριθμητικὰ Προβλήματα* Γ' τάξ. δημ. σχολ. Σικελλαρίου—Κοντομάρη.
8) *Ἀριθμητικὰ Προβλήματα* Δ' » » » Σακελλαρίου—Κοντομάρη.
9) *Μαθήματα Ἱστορίας* Ε' τάξ. δημιοτ. σχολείων Θεοδωρίδη—Λαζάρου.
10) *Μαθήματα Ἱστορίας* ΣΤ. » » » Θεοδωρίδη—Λαζάρου.

ΒΟΗΘΗΤΙΚΑ ΒΙΒΛΙΑ ΜΗ ΕΓΚΕΚΡΙΜΕΝΑ

1) *Παλαιὰ Διαθήκη* διὰ τὴν Γ' τάξιν τῶν δημοτ. σχολείων Ν. Ἕλατου.
2) *Προσευχητάριο* Μίχου δι' ὅλας τὰς τάξεις.
3) «*Προσευχαὶ τοῦ Παιδιοῦ*» προσευχαὶ ὅλων τῶν τάξεων Κ. Πασαγιάννη.
4) *Ἀνεκτικαὶ Ἀσκήσεις* τεῦχος Λ' διὰ τὴν Γ' τάξιν, Ε. Μίχου.
5) *Ἀνεκτικαὶ Ἀσκήσεις* » Β' » » Δ' » Ε. Μίχου.
6) *Γραμματικὴ τῆς δημοτ. γλώσσης* διὰ τὴν Ε' τάξιν Χονδρομήτρου.
7) *Περικοπαὶ Εὐαγγελίων* διὰ τὴν Ε' καὶ ΣΤ' τάξιν Δ. Κουϊμουτσοπούλου.
8) *Καινὴ Διαθήκη* διὰ τὴν Δ' τάξιν Ν. Ἕλατου.
9) *Λειτουργικὴ* διὰ τὴν Ε' καὶ ΣΤ' τάξιν Δ. Κουϊμουτσοπούλου.

Θ Ο ΦΙΛΟΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ Θ
ΠΡΩΤΗ ΦΟΡΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

ΑΛΦΑΒΗΤΑΡΙΟ "Η ΧΑΡΑΥΓΗ,,
Ε. ΠΑΠΑΜΙΧΑΗΛ & ΑΝΤΩΝΑΤΟΥ
ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ Α. ΚΟΝΤΟΜΑΡΗ & Σ^ΙΑ
ΟΔΟΣ ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ 6

ΤΑ ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΑ ΒΙΒΛΙΑ
ΤΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΤΟΥ ΜΑΣ ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΥ ΜΙΧ. ΠΑΠΑΜΑΥΡΟΥ

Τῆς Β' Δημοτικοῦ «*Τὰ παιδιά*»..
Τῆς Γ' Δημοτικοῦ «*Ὁ προστάτης τοῦ σπιτιοῦ*» *ΝΕΟ*.
(Ἐκδότης καὶ τῶν δύο: Ἐκδοτ. Οἶκος Δημητράκου, Σταδίου 56.
Τῆς Δ' Δημοτικοῦ «*Ἡ νέα πατρίδα, ΝΕΟ*. Ἐκδ Ἰ. Σιδέρης.

Τὸ ἐγκεκριμένο Ἀλφαβητάριο Ο ΜΙΚΡΟΣ ΣΠΟΥΡΓΙΤΗΣ τοῦ κ. Δ. Δεληπέτρου, θὰ πουλιέται ἀπὸ τὸν Ἐκδοτικὸν Οἶκον «ὁ Κοραῆς» (Ὁδὸς Κοραῆ 7). Ἡ ἐφετεινή του τιμὴ εἶνε δραχ. 12. Ζητῆστε πληροφορίες ἀπὸ τὸν Ἐκδοτικὸν Οἶκον «ὁ Κοραῆς».

ΚΥΡΙΟΙ ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΙ

Μὴν ἀποφασίζετε γιὰ τὸ ἀναγνωστικὸ τῆς Β'. τάξης πρατοῦ ρίξετε μιὰ ματιὰ στὴ «ΧΑΡΑ». Εἶναι τὸ βιβλίο ποὺ μιλεῖ τὴ διπλῆ γλῶσσα τοῦ παιδιοῦ καὶ τοῦ δασκάλου καὶ ποὺ στὰ χέρια ἑνὸς ζωντανοῦ καὶ δημιουργικοῦ δασκάλου μπορεῖ νὰ ἐκτελέση τὸ διπλὸ προορισμό, νὰ ἐμπνεύση τὸν ἴδιο στὴν ἐνέργειά του καὶ νὰ κινήση στὸ παιδὶ τὴ χαρὰ τῆς δημιουργίας καὶ τὴν ἀγάπη στὴν ἐργασία καὶ τὴν ἔρευνα.

Εἶναι γραμμένο σύμφωνα μὲ τὴν ἀρχὴ τῆς ἐργασίας, βγαλμένο μέσα ἀπὸ πεῖρα φωτισμένη ἀπ' τὸ φῶς τῆς θεωρίας τῆς ἄοκνης παρατήρησης, καὶ τονωμένο ἀπ' τὴν ἀγάπη πρὸς τὴ μικρὴ ἡλικία. Χρέος σας νὰ τὸ προσέξετε ὅσοι ἀγαπᾶτε τὸ παιδὶ κι ἐνδιαφέρεστε γιὰ τὸ ἔργο σας.

Μὲ τιμὴ
Ἰ. Σιδέρης

ΤΑ ΝΕΑ ΕΓΚΕΚΡΙΜΕΝΑ ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΑ ΚΑΙ ΒΟΗΘΗΤΙΚΑ ΔΙΑ ΤΑ ΔΗΜΟΤ. ΣΧΟΛΕΙΑ 1928-1930
ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΥ ΤΗΣ "ΕΣΤΙΑΣ„ ΙΩΑΝ. Δ. ΚΟΛΛΑΡΟΥ & Σ^ΙΑ ΣΤΑΔΙΟΥ 50

ΙΩΑΝ. Μ. ΣΥΚΩΚΗ

Ἀλφαβητάριο. Μέρος Α'.

Τὸ Ἀλφαβητάριο Συκώκη «Η ΕΛΛΗ» ὅπως τὸ βάπτισε ὁ μικρὸς μαθητικὸς κόσμος, εἶναι, κατὰ τὴν κρίση τῶν δασκάλων ποὺ τὸ δίδαξαν, τὸ *τελειότερο* καὶ *μεθοδικώτερο ἀπ' ὅλα*. Τὸ κείμενο στὴ νέα ἔκδοση εἶναι πολὺ βελτιωμένο, σύμφωνα μὲ τὶς ὑποδείξεις τῆς Ἐπιτροπῆς ποὺ τὸ ξαναέκρινε

φέτος καὶ ποὺ μὲ τὴν ἔκθεσή της, ἐκφράζεται παρὰ πολὺ ἐπαινετικά.

Οἱ ἐκδότες κι ὁ συγγραφέας, ἔχοντας ὑπ' ὄψει τόσο τὴν ἐξαιρετικὴ ἐκτίμηση ποὺ ἔδειξαν σ' αὐτὸ ὡς τώρα οἱ δασκάλοι, ὅσο καὶ τὴν ἀγάπη ποὺ τοῦ ἔχουν τὰ παιδιά, ἔκαμαν τὴ νέα ἔκδοσή του *χρωμολιθογραφημένη*. Ἔτσι τὸ ὁμορφο αὐτὸ λογοτέχνημα θὰ ἔχη φέτος ἐμφάνιση τέλεια ἀριστοτεχνική.

ΙΩΑΝ. Μ. ΣΥΚΩΚΗ

Ἀλφαβητάριο. Μέρος Β'.

«Ο ΝΙΚΟΣ ΚΑΙ Η ΝΙΝΑ». ὅπως εἶναι γνωστὸ ἀπὰ Ἑλληνόπουλα τὸ βιβλίο αὐτό, εἶναι γραμμένο, σὰν τὸ προηγούμενο. μὲ τὴν ἴδια *παιδαγωγικὴ μεθοδικότητα*. Οἱ ὁλοζώντανες σκηνές του, παρμένες ὅλες ἀπὸ τὴν παιδικὴ ζωή, εἶναι τέτοιες, ποὺ κά-

νουν τὸ βιβλιαράκι τερπνό. Ἡ ἐπιτροπὴ ποὺ τὸ ξαναέκρινε φέτος ἐκφράζεται ἐπίσης καὶ γι' αὐτὸ πολὺ ἐπαινετικὰ στὴν ἔκθεσή της.

Τὸ βιβλίο αὐτό, μὲ τὸ ὑπέροχο πολύχρωμο ἐξώφυλλο καὶ τὴν ἀληθινὰ καλλιτεχνικὴ ἐκτύπωσή του, ποὺ ἔχει στὴ νέα ἔκδοσή του, εἶναι σωστὸ κομψοτέχνημα.

ΓΡ. ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΥ καὶ Γ. ΚΟΝΙΔΑΡΗ

«Ὁ Καλὸς δρόμος».

Ἀναγνωστικὸ τῆς Βας τοῦ Δημοτικοῦ

Γιὰ τὸ θαυμάσιο τοῦτο βιβλίο καὶ πέρισυ ὁλόκληρος ὁ Ἑλληνικὸς τύπος καὶ ἡ Ἐπιτροπὴ ἔχουν γράψει ἐνθουσιωδέστατες κριτικές. Καὶ οἱ κ. κ. Κριταὶ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας μιλοῦν καὶ φέτος γιὰ τὸν ἔξοχο χαραχτῆρα τοῦ Γεωργάκη, τοῦ

ἥρωα τοῦ βιβλίου, ποὺ τὸν στολίζουν, λέγουν, ψυχικὲς καὶ πνευματικὲς ἀρετὲς καὶ συμπεριφορὰ ὑπέροχη. Τονίζουν ἀκόμη πόσο μορφωτικὴ εἶναι ἡ ὕλη τοῦ βιβλίου, ὅπου τὰ παιδιά, ζωηρά, παραστατικὰ καὶ ἁβίαστα, μαθαίνουν τὴν ἀγάπη στοὺς γονεῖς καὶ στοὺς δασκάλους, τὸν ἀλτρουισμό, τὴ φιλία, τὴν αὐταπάρνηση.—Τί νὰ προσθέση κανεὶς σὲ αὐτὴ τὴν κρίσι; *Εἶναι βιβλίο ποὺ γιὰ πολλὰ - πολλὰ χρόνια Θὰ μένη ἀλησμόνητο γιὰ τὶς παιδικὲς ψυχές.*

ΑΡΙΣΤ. ΚΟΥΡΤΙΔΗ

«Ἱστορίες» Ἀναγνωστικὸ τῆς Β' τοῦ Δημοτικοῦ.

Ὁ «Ἱστορίες» τοῦ ἔξοχου παιδαγωγοῦ καὶ λογοτέχνη, μολονότι ἀπὸ τὰ πρῶτα βιβλία ποὺ παρουσίασε ἡ ἐκπαιδευτικὴ μεταρρύθμιση, μένουν νέες καὶ πιὸ δροσερὲς κι ἀπ' τὰ πολὺ μεταγενέστερα πάντα μαθητικὰ βιβλία. Οἱ κ. κ. Κριταὶ τοῦ Ὑπουργείου

τὸ βρίσκουν βιβλίο *ἐγκυκλοπαιδικὸ γιὰ τὸ πνεῦμα* καὶ *μορφωτικὸ γιὰ τὴ ψυχή*, ἁπλὰ καὶ φυσικὰ γραμμένο ἄκοπο ἀνάγνωσμα γιὰ τὰ παιδιά. Κ' οἱ καλύτεροι δασκάλοι τὸ βρίσκουν πρακτικό, φυσιολατρικό, γεμάτο ἐνδιαφέρον, γραμμένο σὲ ζωντανὴ καὶ γραφικὴ γλῶσσα, καὶ ξαναγυρίζουν ὁλοένα σ' αὐτὸ τὸ βιβλίο, ποὺ ὑπερνίκησε τὴν ἐποχή του.

ΑΡ. ΚΟΥΡΤΙΔΗ καὶ Γ. ΚΟΝΙΔΑΡΗ

«Τὰ σκόρπια λουλούδια».

Ἀναγνωστικὸ τῆς Γ'. τοῦ Δημοτικοῦ

Πενῆντα αὐτοτελῆ καὶ ποικίλης ὕλης, καθὼς τονίζουν καὶ οἱ κ.κ. Κριταὶ τοῦ Ὑπουργείου, κεφάλαια, ἀποτελοῦν τὸ καινούργιο ἀναγνωστικό μας. Ἡ οἰκογένεια καὶ ἡ φύση, συνδέονται μεταξύ των —γράφει ἡ Ἐπιτροπὴ—*μὲ μεγάλην παιδαγωγικὴν τέχνην*, διὰ τῆς βαθμιαίας ἀναπτύξεως τοῦ στενοῦ

οἰκογενειακοῦ περιβάλλοντος εἰς τὸ εὐρὺ κοινωνικὸν τοιοῦτον». Βρίσκουν ἀκόμη ὅτι καλλιεργεῖ τὴν τιμιότητα, τὴ φιλοστοργία, τὴν ὑπομονὴ καὶ τὴν ἐπιμονὴ ὅτι ἐμπνέει εὐλάβεια στὴ Θρησκεία καὶ φιλοπατρία. . . .

Ἀλλὰ καὶ ἡ πατριδογραφία καὶ ἡ φυσιογνωσία καὶ ἡ καλλιέργεια τῆς γλώσσας καὶ τοῦ ὕφους τοῦ παιδιοῦ ὑπάρχουν μέσα σ' αὐτὰ τὰ πενῆντα κομμάτια, ποὺ, σκόρπια φαινομενικά, σχηματίζουν ὅμως ὅλα μαζὶ μιὰ δροσερὴ καὶ πολύχρωμη ἀνθοδέσμη.

ΑΡ. ΚΟΥΡΤΙΔΗ, Γ. ΚΟΝΙΔΑΡΗ, Γ. ΚΑΛΑΡΑ

«Ὀδύσσεια».

Τὸ τελειότερο ἀναγνωστικὸ γιὰ τὴν Γ'. τάξη.

Μὲ γνώση, τέχνη, ἀγάπη καὶ σεβασμὸ διασκευάστηκε γιὰ τὰ δημοτικὰ σχολεῖα τὸ θεῖο ὁμηρικὸ ἔπος. Ὁλόκληρη ἡ κριτικὴ τῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Ὑπουργείου, δὲν εἶναι πιὰ ἕνας ἔπαινος γιὰ τὸ βιβλία, ἀλλὰ ἕνας ὕμνος: «Ἡ ὕλη τῆς Ὀδυσσείας

εἶναι σὺ μόνον καταλληλοτάτη ὅπως κινῇ τὸ ἐνδιαφέρον τῶν παίδων, ἀλλ' ἐπὶ τούτοις ὅπως ἐμπνέη τὴν πρὸς τὴν πατρίδα ἀγάπην καὶ τὸν σεβασμὸν πρὸς τὸν θεῖον.» Καὶ ἀφοῦ μιλοῦν γιὰ τὴν φιλοστοργία τὴ συζυγικὴ πίστη, τὴν ἀγάπη στοὺς οἰ-

κείους, ποὺ διδάσκονται τὰ παιδιά, προσθέτουν: «Ὁ ἀκμαῖος καὶ 'πολυμήχανος ἥρως ἀποτελεῖ ἄριστον ὑπόδειγμα διὰ τοὺς μικροὺς μαθητάς... Διὰ τῶν περιγραφῶν δὲ καὶ τῶν διηγήσεων λαμβάνουσι τέλος γνῶσιν οἱ μαθηταὶ τοῦ ἀρχαιοτάτου ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ καὶ τῶν ἀρχαιοτάτων ἐθίμων καὶ παραδόσεων τοῦ 'Ελληνικοῦ 'Εθνους.»

Διδάσκαλος ποὺ δὲν ξέρει ποιὸ βιβλίο νὰ διαλέξῃ, μπορεῖ νανρῇ λύγια πιὸ ἐνθαρρυντικά, καὶ μάλιστα *ἐπίσημα* εἰπομένα;

ΑΡ. ΚΟΥΡΤΙΔΗ καὶ Γ. ΚΟΝΙΔΑΡΗ

«Στὰ Παλιὰ Χρόνια».

'Αναγνωστικὸ τῆς Δ' Δημοτικοῦ

Τὸ ὡραῖο ἀναγνωστικό, ὅπου ὁ ποφὸς 'Αριστοτέλης Κουρτίδης ἐνεργῶς συνεργάσθηκε, ἔκαμε καταπληκτικὴν ἐντύπωσι μόλις πρωτοβγῆκε· γιὰ τὴν Τετάρτη τάξη ἔγινε τὸ προσφιλέστερο βιβλίο. Καὶ μὲ τὸ δίκιο του. Γιατὶ καὶ οἱ κ.κ. Κρῆτες βρίσκουν ὅτι δίνει γενικώτατην εἰκόνα τοῦ δημοσίου βίου

τῶν ἀρχαίων 'Αθηνῶν κι,ὅτι μαθαίνει τοὺς μικροὺς τόσα περιστατικὰ τῆς ἱστορίας καὶ τῆς μυθολογίας. «'Αλλὰ καὶ τὸ σύγχρονον περιβάλλον,— προσθέτει ἡ 'Επιτροπή—δὲν ἀγνοεῖται.» 'Η ζωὴ τῆς σημερινῆς πόλης καὶ τοῦ χωριοῦ ἐναλλάσσονται μεθοδικὰ μὲ τὴν ἀρχαία. 'Η φιλία, ἡ φιλεργία, ἡ φιλοστοργία κι ἡ φιλοπατρία, καθὼς λέγει κι ἡ 'Επιτροπή προβάλλονται ὁλοένα ἐμπρὸς στὸ μαθητή. ***πού δὲν μπορεῖ νὰ μὴν ἐπηρεασθῇ ἀπὸ τὴν φρονηματιστικὴ ὕλη τῶν «Παλιῶν Χρόνων».***

ΓΡ. ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΥ, Α. ΚΟΥΡΤΙΔΗ, Γ. ΚΟΝΙΔΑΡΗ

«Ὁ Πύργος τοῦ Βοσπόρου».

Ἕνας συγγραφέας, ἕνας παιδαγωγὸς κ' ἕνας ἐκπαιδευτικὸς συνεργάσθηκαν γι' αὐτὸ τὸ βιβλίο. Θὰ

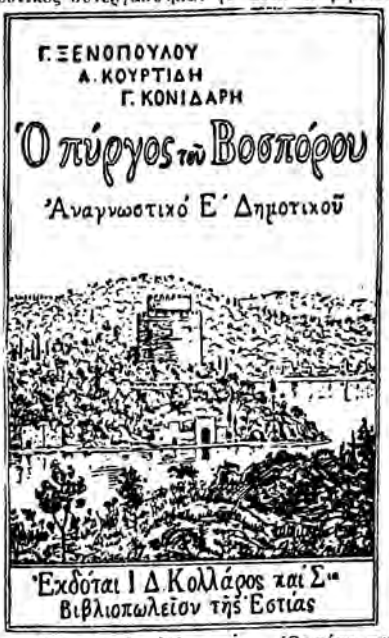

ἔφτανε αὐτὸ γιὰ τὴν ἀξία του... Ὡς τόσο, παραθέτομε καὶ τὴ σχετικὴ κρίση τῆς 'Επιτροπῆς, ποὺ βρίσκει στὸ βιβλίο *«λογογραφικὲς ἀρετὲς»* (μποροῦσε νὰ μὴν ἔχῃ), ὡραῖες περιγραφὲς ζώων καὶ μιὰ πολλὴ καλὴ συλλογὴ μικρῶν ποιημάτων.— Οἱ εὐγενικὲς ἀρετὲς ζωντανεύουνται, κρατύνεται ὁ ἐθνικὸς χαρακτῆρας καὶ τὸ ἐθνικὸ καὶ θρησκευτικὸ αἴσθημα τῶν μαθητῶν τονώνεται στὸν ὑψηλότο βαθμό, τὸν βαθμὸ τῆς αὐτοθυσίας, μέσα στὸ ἔξοχο αὐτὸ ἀναγνωστικό.

ΑΡ. ΚΟΥΡΤΙΔΗ καὶ Γ. ΚΟΝΙΔΑΡΗ

«Βασανισμένα καὶ δοξασμένα χρόνια».

'Αναγνωστικὸ τῆς ΣΤ' τοῦ Δημοτικοῦ.

Τὸ ἀναγνωστικὸ τοῦνο ποὺ «ἡ κατάταξη τῆς ὕλης του ἔχει γίνει κατὰ τὰς ὑποδείξεις τῆς ἐπιτροπῆς, ἤτις ἐνέκρινε πέρσυ τὸ βιβλίον τοῦτο», κάνει τοὺς μαθητὰς νὰ παρακολουθήσουν τὶς τυραννίες καὶ τὰ μαρτύρια τῶν ἑλλήνων, ὑποδούλων στοὺς τούρκους ἀπ' τὰ 1453, τὴν πνευματικὴ τους κατάπτωση, τὶς σφαγὲς καὶ τὶς καταδιώξεις, ἀνάμεσα ἀπὸ τὶς ὁποῖες ἐξέσπασε ἡ 'Ελευθερία. 'Η ἀγάπη πρὸς τὴν πατρίδα καὶ ἡ ἐνίσχυσις τοῦ θρησκευτικοῦ συναισθή-

ματος», καθὼς γράφει ἡ κριτικὴ 'Επιτροπή, ἔρχονται στὰ πρῶτα κεφάλαια· «ἀκολουθοῦν τὰ διηγήματα, ὅπου ἐξαίρονται ὡρισμένα ἀτομικὰ ἀρεταί, καὶ εἰς τὸ τέλος παρατάσσονται τὰ ποιήματα», ποὺ πλεῖστα συνδέονται μὲ τὴ προηγούμενην ὕλη. Τὸ βιβλίο — συνεχίζει ἡ 'Επιτροπή— καλλιεργεῖ τὴν ἀγάπη τῶν μαθητῶν πρὸς τὴν πατρίδα καὶ προκαλεῖ συγκινήσεις θρησκευτικὰς· παρέχει πλουσίαν ποικιλίαν περιεχομένου καὶ ἀναγινώσκεται μὲ ἐνδιαφέρον· ἀποκαλύπτει πρὸς μίμησιν ἀνώτερα ἰδεώδη ζωῆς καὶ ἀνωτέρους τύπους ἀνθρωπίνης δράσεως· ἐγκλείει λογοτεχνικὴν ἀξίαν, διότι τὰ περισσότερα διηγήματα καὶ ποιήματα εἶναι ἔργα τῶν δοκιμωτέρων λογοτεχνῶν μας».

Μὰ ἀσφαλῶς δὲν γράφηκε ὣς τώρα ἐνθουσιωδέστερη ἐπίσημη κριτικὴ γιὰ ἀναγνωστικὸ βιβλίο.

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΑ ΠΡΟΣ ΕΚΜΑΘΗΣΙΝ ΤΗΣ ΚΑΘΑΡΕΥΟΥΣΗΣ

Γ. ΜΕΓΑ καὶ Γ. ΚΟΝΙΔΑΡΗ

'Αναγνωστικὸ τῆς Ε' τάξεως τοῦ Δημοτικοῦ.

Τὸ ἀναγνωστικὸν τοῦτο ἀνήκει στὸν τύπο τῶν **ἐγκυκλοπαιδικῶν**· ἡ φυσιολατρεία, τὴν ὁποίαν ἐμπνέει, ἀφίνει ἀρκετὴν θέσιν καὶ διὰ φρονηματιστικὰ κεφάλαια, ἐμπνέοντα τὴν «θεοσέβειαν, τὴν φιλοπατρίαν, τὴν φιλοξενίαν, τὴν φιλοπονίαν καὶ εὐγενῆ αἰσθήματα καὶ φρονήματα», καθὼς λέγουν οἱ κ. κ. Κρῆτες καὶ προσθέτουν: ***τὸ κυριώτερον χαρακτηριστικὸν τοῦ βιβλίου εἶναι ὅτι ἡ γλῶσσα του καθαρεύουσα, σπανίως εἶναι σχολαστική».***

Πραγματικῶς, ἡ μικροπερίοδος σύνταξις, ἡ παράλειψις τύπων-ητε-ηται,-ωσι, καὶ τῶν ἀναφορικῶν ἀντωνυμιῶν ὅς, ἥ, ὅ, καθιστοῦν τὸ βιβλίο ἀνάλογον πρὸς τὴν βαθμίδα τῶν μαθητῶν.

ΣΠ. ΔΑΛΑΑ

'Αναγνωστικὸ τῆς Ε' τάξεως τοῦ Δημοτικοῦ.

Εἶναι γνωστὸν καὶ ἀνώτερον πάσης συστάσεως τὸ πρὸς ἐκμάθησιν τῆς καθαρευούσης ἀναγνωστικὸν τοῦτο τῆς Ε' Τάξεως τοῦ Δημοτικοῦ. 'Εγκριθὲν καὶ πάλιν ἐφέτος ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς, ἐξεδόθη μετὰ σπανίας κομψότητος καὶ φιλοκαλίας ἀπὸ τὰ κατασπίματά μας. Εἴμεθα δὲ βέβαιοι ὅτι ἡ ***ἁπλότης τῆς γλώσσης του καὶ ἡ λογοτεχνικὴ ἀξία*** τῶν διηγημάτων του θὰ τὸ καταστήσουν καὶ πάλιν ἄξιον ἐνθουσιώδους ὑποδοχῆς ἐκ μέρους τῶν κ.κ. διδασκάλων.

Γ. ΜΕΓΑ καὶ Γ. ΚΟΝΙΔΑΡΗ

'Αναγνωστικὸ τῆς ΣΤ' τοῦ Δημοτικοῦ

'Ιδοὺ τί ἔγραφεν ἡ 'Επιτροπὴ Διαγωνισμοῦ διὰ τὸ περισυνὸν αὐτὸ βιβλίο:

«Τὸ βιβλίον τοῦτο περιέχει ὕλην ἐγκυκλοπαιδικὴν καὶ μετὰ ***προσοχῆς*** καὶ ***ἐπιμελείας ἐκλελεγμένην***

καὶ διατεταγμένην· ἡ δὲ γλῶσσα αὐτοῦ, ἐξελισσομένη, δμαλὴ καὶ ῥέουσα εἶνε ἐκείνη εἰς τὴν ὁποίαν πρέπει νὰ γράφωνται τὰ ἀναγνωστικὰ τῆς ΣΤ' τάξεως.»

ΣΠ. ΔΑΛΑΑ

'Αναγνωστικὸ τῆς ΣΤ' τοῦ Δημοτικοῦ

Καὶ περὶ τοῦ βιβλίου τούτου καταχωροῦμεν ἀπόσπασμα ἀπὸ τὴν κρίσιν 'Επιτροπῆς, περὶ αὐτοῦ γραφεῖσαν:

«Ὁ συγγραφεὺς λαμβάνει τὰ θέματά του ἐκ διαφόρων κλασσικῶν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἔργων καὶ διὰ κατιλλήλου, ***ἐπαγωγοῦ*** διασκευῆς διδάσκει δι' αὐτῶν τὰς διαφόρους ἀρετάς, παρεμβάλλει δὲ καὶ φυσιογνωστικὰ κεφάλαια μεταξὺ τῶν ἠθοπλαστικῶν καὶ φρονηματιστικῶν τοιούτων, καὶ εἰς τὸ τέλος τοῦ βιβλίου παραθέτει γνωμικά, ἀποτελοῦντα τὰ ἠθικὰ διδάγματα τῶν διαπραγματευομένων θεμάτων.

«Ἡ γλῶσσα τοῦ βιβλίου εἶναι ***ὁμαλή, ἐπιμελημένη*** πρέπουσα πρὸς εἰσαγωγὴν τῶν μαθητῶν εἰς τὴν καθαρεύουσαν καὶ πρὸς κατανόησιν αὐτῆς.

ΒΙΒΛΙΑ ΒΟΗΘΗΤΙΚΑ

ΑΝΤΩΝ. ΧΩΡΑΦΑ καὶ Σ. ΠΟΤΑΜΙΑΝΟΥ

Πλῆρες Σύστημα Ἱστορίας διὰ τὰ δημοτικὰ Σχολεῖα

Εἰς δημοτικὴν γλῶσσαν (ἐγκεκριμένα).

1. **«Νέα 'Ελληνικὴ 'Ιστορία»** γιὰ τὴν ΣΤ' τάξη τοῦ Δημοτικοῦ.
2. **«'Ιστορία τῆς 'Ελληνικῆς Αὐτοκρατορίας»**. γιὰ τὴν Ε' τάξη τοῦ Δημοτικοῦ.

Καὶ τὰ δύο αὐτὰ βιβλία εἶναι γνωστὰ στοὺς κ.κ. Δημοδιδασκάλους γιατὶ ἔχουν ἐγκριθεῖ ἀπὸ τὸ 1925 (καὶ μάλιστα τὸ δεύτερο εἶχε ἐγκριθῆ μόνο καὶ

αποκλειστικό) δηλαδή τότε που γιά πρώτη φορά πιά έφαρμόσθηκεν ή απόφαση νά είσαχθούν στά δημοτικά σχολεία βοηθητικά βιβλία γιά την Ε' και ΣΤ' τάξη, *υποχρεωτικά*.

'Αλλά και *εφέσος* οί κ.κ. Κριταί τά έκριναν και πάλιν μ' *ένθουσιασμόν*, ώστε οί κ.κ. διδάσκαλοι νά είναι ικανοποιημένοι από την εύσυνειδησία της έκλογής τους· οί κρίσεις είναι οί ακόλουθες:

Γιά την 'Ιστορία της ΣΤ' τάξεως.

'Η διάκρισις των κεφαλαίων του βιβλίου ορθώς γίνεται ούχί κατά χρονολογικάς περιόδους, άλλά κατά την *εσωτερικήν συνοχήν των γεγονότων*, τά όποία ιστορούνται. 'Η έκλογή της ύλης έχει γίνει μετά προσοχής και έπιμελείας. 'Η έκθεσις των ιστορικών γεγονότων γίνεται μέ απλότητα και σαφήνειαν, χωρίς υπερβολάς. Τά δρώντα πρόσωπα της *έπαναστάσεως* έξαίρονται πρό των μαθητών, οί δ' αρχηγοί ταύτης προβάλλονται ώς ανώτεροι τύποι ανθρώπων, αγωνιζομένων και θυσιαζομένων χάριν της πατρίδος. Συνοπτικώς έκτίθενται τά κατά την 'Ελληνικήν 'Επανάστασιν, χωρίς χάσματα και χωρίς νά παραλείπωνται ουσιώδη γεγονότα.

Τό περιεχόμενον του βιβλίου *έρμηνεύεται*, όπου παρίσταται ανάγκη και μέ χάρτας, πολλών δέ δρώντων προσώπων παρατίθενται αί εικόνες.»

Γιά την 'Ιστορία της Ε' τάξεως:

«'Η ύλη είναι διατεταγμένη κατά τάς απαιτήσεις του προγράμματος της δημοσίας εκπαιδεύσεως. 'Η έκλογή ταύτης έχει γίνει μετά προσοχής και επιμελείας, ή δέ έπεξεργασία της κατά τρόπον τοιούτον, ώστε διά της αναγνώσεως του βιβλίου νά καλλιεργήται καταλλήλως είς την ψυχήν του μαθητού ή αγάπη πρός την πατρίδα και ή πίστις πρός την χριστιανικήν θρησκείαν. Συνοπτικώς έκτίθενται τά κατά την 'Ελληνικήν Αύτοκρατορίαν, άλλά και χωρίς χάσματα ή παραλείψεις ουσιωδών γεγονότων. Τόν γίνει ή έκλογή, ή διάταξις και έπεξεργασία της ύλης έχουν γίνει κατά τοιούτον τρόπον, ώστε τό βιβλίον καθίσταται έπωφελές διά τόν σκοπόν διά τόν οποίον ενράφη.

ΒΟΗΘΗΤΙΚΑ ΕΛΕΥΘΕΡΩΣ ΕΙΣΑΓΟΜΕΝΑ

Α. ΧΩΡΑΦΑ και Σ.ΠΟΤΑΜΙΑΝΟΥ

«'Αρχαία 'Ελληνική 'Ιστορία», γιά τή Δ' τάξη του Δημοτικού.

Είναι γραμμένη σύμφωνα μέ τό αναλυτικό πρόγραμμα του 'Υπουργείου της Παιδείας στή Δημοτική.

«Οί "Ηρωες των 'Αρχαίων 'Ελλήνων», γιά τή Γ' τάξη του Δημοτικού.

Είναι κι' ή ιστορία αύτή γραμμένη σύμφωνα μέ τό αναλυτικό πρόγραμμα μέ τό πνεύμα των οδηγιών του 'Υπουργείου της Παιδείας στή Δημοτική.

Α. ΧΩΡΑΦΑ

Πλήρες σύστημα 'Ιστορίας διά τά Δημοτικά Σχολεία εις καθαρεύουσαν.

1. Διά την ΣΤ. τάξιν **«'Ιστορία της Ν. 'Ελλάδ.»**
2. » » Ε' » **«'Ιστορία της 'Ελληνικής Αύτοκρατορίας».**
3. » » Δ' » **«'Ιστ. της 'Αρ.χ Ελλάδ».**
4. » » Γ' » ***«Οί "Ηρωες των 'Αρχαίων 'Ελλήνων.»***

'Εκτός του ανωτέρω Συστήματος 'Ιστορίας Χωραφά-Ποταμιάνου, ό κ. Χωραφάς συνέγραψε και Σύστημα της 'Ελληνικής 'Ιστορίας εις απλήν καθαρεύουσαν γλώσαν. ιστορική ακρίβεια, απλότης, σαφήνεια και ενάργεια χαρακτηρίζουσι και τό άριστον τούτο, ώς και τά λοιπά, βιβλία του κ. Λ. Χωρσφά, Γυμνασιάρχου έν 'Αθήναις και τέως αιρετού 'Εκπαιδευτικού Συμβουλίου.

Κ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΟΥ

«'Ο Μικρός Γεωμέτρης

Γεωμετρία πρός χρήσιν των μαθητών της Ε' και ΣΤ' τάξεως των Δημοτικών Σχολείων και των μαθητών των κατωτέρων πρακτικών και επαγγελματικών σχολείων

'Έκδοσις βελτιωμένη και επηυξημένη. Είναι άλλως τε τό μόνον υπάρχον κατάλληλον βοήθημα διά τούς διδασκάλους και μαθητάς, ώς τοιούτον δέ συνιστάται και παρά του Σεβ. 'Υπουργείου της Παιδείας (εγκύκλ. υπ' αριθ. 60049 του 1927).

'Η ύλη του είναι διατεταγμένη κατά τό ***επίσημον*** πρόγραμμα· ή περιγραφή και ή έκθεσις των εννοιών κατά τρόπον σαφή και πρωτότυπον (διά της αναλυτικοσυνθετικής μεθόδου), μέ πλήθος δέ διασαφητικών σχημάτων· περιέχει, έν είδη επαναλήψεως έκάστοτε, ερωτήσεις συγκεντρωτικάς· ποικίλα δέ τέλος ***προβλήματα*** πρακτικής εφαρμογής και ***άσκησεις***. Είς ***συμπλήρωμα*** του βιβλίου και ώς καινοτομία περιέχονται πρακτικώς λυόμενα προβλήματα εις έκδρομάς και διδακτικούς περιπάτους· επίσης γνώσεις Φυσικής Μηχανικής και 'Αρχιτεκτονικής σχετικάς μέ την Γεωμετρίαν και προφανούς πρακτικής χρησιμότητος· τέλος δέ οδηγίας διά χειροτεχνικάς εργασίας των μαθητών.

ΙΩΑΝΝΟΥ Ν. ΒΑ·ΓΙΝΟΠΟΥΛΟΥ

(πρώην 'Εκπαιδευτ. Συμβούλου)

ΑΣΚΗΣΕΙΣ και ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΑ

ΓΙΑΤΑ ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ

Σύμφωνα μέ τό επίσημο πρόγραμμα και εγκεκριμένα από τό "Εκπαιδευτικό Συμβούλιο.

1. Τεύχος Γ' Δημοτικού—II. Τεύχος Δ' Δημοτ.—III. Τεύχος Γ'-Δ' Δημοτ. συνδιδασκόμενος.

Τά βιβλία αύτά είναι γραμμένα μέ πολλή επιμέλεια και μεθοδικότητα. Έτσι που και ό δάσκαλος θά εύκολύνεται στή δουλειά του και τα παιδιά θά εργάζονται μέ εύχαριστηση και νά μαθαίνουν χωρίς κόπο.

ΑΤΟΜΙΚΕΣ ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ

Π. Παπαπαύλου Ταξιάρχη. Δέν είστε μέτοχος. 'Εγγραφήτε οδηγούμενοι από τίς σχετικές οδηγίες μας πού δημοσιεύσαμε στό υπ' αριθ. 179 φύλλο Νιό. Βήμ.

'Ιωάν. Καρύδην Καλαμήτσι. Είστε μέτοχος μέ αριθ. μητρώου 26947. 'Η αναδρομική σας έγγραφή είχε γίνει τό 1924 άπο 1-12-1906. Τό σχετικό έγγραφο σάς γνωρίζει τό τί θά πληρώσετε.

'Αθανάσ. Γκρόζαν Παλαιόπυργον. Είστε μέτοχος. 'Ο όρος σας είναι μικρός. Λύξήσατέ τον σέ 14 δρχ. τό μήνα μέ αίτησή σας. Στείλτε και άντίγραφα των υπηρεσιακών σας μεταβολών από τό 1924 και έξής.

'Ιωάν. Φιωράκην 'Ηράκλειο. 'Εγγραφήκατε μέτοχος μέ αριθ. μητρ. 31247, από 15-9-1892 και οφείλετε δρ. 11.962.20, ένα σημερινό συντάξιμο προσαυξημένο μισθό, καθώς και 400 δρχ. γιά τόν γάμο σας. Τό σχετικό έγγραφο θά σάς άποσταλή προσεχώς.

Αρ. Παραθυρά Βάλτη. 'Η αίτησή σας έστάλη άπ' τό Γεν. Λογιστήριο στό 'Υπουργείο Παιδείας, όπου έκκρεμεί. 'Ο αριθμός έχει τή γνώμην, πώς δέν έχετε δίκιο. 'Αριθ. 31.687.

Φανήν Σταθοπούλου 'Αλεξανδρούπολη. 'Αντίγραφα υπηρεσιακών σας μεταβολών ελήφθησαν. Δέ μάς λέτε όμως γιατί μάς τά στείλατε.

Νικόλ. Χανιώτην Καταφύγι. Τά έτη της υπηρεσίας σας άπό 1914—1916 δέ μπορούν ν' αναγνωρισθούν συντάξιμα, ούτε και νά λογισθούν στήν προαγωγή σας, γιατί διανύθηκαν σέ ιδιωτικό σχολειό.

Λουκήν Σώτην 'Ορμάν. Γιά νά είσαχθήτε σέ κάποιο Σανατόριο υποβάλατε αίτηση στό 'Υπουργείο Παιδείας (Τμήμα ύγιεινής) γιά νά φροντίση.

Αλ. Κομπάρον. Μετάθεσή σας κοινοποιήθηκε 10-9-28.

Χ. Φαρδιντζον. 'Άδεια κανονική στίς αρχές του σχολ. έτους δέν δίνεται.

Σ. Κονιονάσιον. 'Υποθέσεις σας στό Μετοχ. Ταμείο έκκρεμούν. Οί αριθμοί σας είναι έν άδεία. Τά σχετικά της συνταξιμοποίησης προϋπηρεσίας σας δέν έφτασαν άκόμα στό υπουργείο.

Χρ. Σανίδαν Φαναρ. Τά σχετικά γιά τό σχέδιο του διδακτηρίου σας βρίσκονται στό εύρετήριο του 'Αρχιτεκτονικού μέ αριθ 15221 άπό 26)4)928. Τά έχει ό υπάλληλος κ. Μιαζαρίκης πού άπουσιάζει.

Γ. Οίκονόμου Καστανιά. Μετατεθήκατε στό 'Ακποχώρι—Μπότσαρη 'Ιωαννίνων.

'Ιάκ. Δαρκαδάκην. Τήν όφειλή σας γιά συνταξιμοποίηση προϋπηρεσίας σας καταθέσατε στό Ταμείο της περιφερείας σας. Φυλάξατε τό γράμμάτιο παραλαβής θά σάς χρειασθή στόν καθορισμό της σύνταξις σας στό 'Ελεγκτικό Συνέδριο. Οί 25 δρχ. είναι στή διάθεση σας.

Ί. Γενεσιατάκης. 'Υποβάλατε αίτηση ζητώντας νά κανονισθήτε μέ τό Μετοχ. Ταμείο.

Κώνστ. Σταματόπουλον Νιτσά. Οί δημοδιδάσκαλοι διοριζόμενοι δέν δικαιούνται νά πάρουν όδοιπορικά.

Παντ. Μαλτιζον. 'Η προϋπηρεσία σας αναγνωρίστηκε συντάξιμη μέ πράξη 37216 θά ύπογραφή και θά σάς σταλή. Τό άλλο ζήτημά σας έκκρεμεί.

'Ιάν. Ελευθεριάδην Κίρες Ρωσσίας. καθυστερούμενα φύλλα σάς έστάλησαν. Γιά νά συνταξιμοποιήσετε τά έτη της υπηρεσίας σας στίς κοινότητες του έξω έλληνισμού και ιδίως στή Μ. 'Ασία είναι άναγκη νά διορισθήτε σέ δημοσία θέση στήν 'Ελλάδα. 'Ο ξένος υπήκοος δέν έχει τό δικαίωμα νά πάρη σύνταξη. Γιά τή συνταξιμοποίηση της προϋπηρεσίας αύτης έχετε προθεσμία ένός έτους άπ' τόν διορισμό σας ώδε.

Στ. Λαζαρίδην Πάπιγκο. Οί έπιτυχόντες στόν διαγωνισμό γιά μετεκπαίδευση θά κληθούν νά παρακολουθήσουν τά μαθήματα.

Παναγ. Ν. Χατζιδάκην Οί νόμοι πού άφιορούν τό Μετοχ. Ταμείο δέν είναι κωδικοποιημένοι. Πληροφορίες γιά όποιαδήποτε άπορία σας θά βρήτε στό υπ' αριθ. 179 φύλλο Δ. Β.

'Αριστ. Τόσικαν. Στείλτε μας χαρτόσημο 2.50 δρχ. γιά την αίτηση σας στό Μετοχ. Ταμείο.

'Αθαν Γενίμην 'Αφράτα. Τό ξεκούρασμα του παιδιού,

'Αντ. Νανακάδάκην. Ροδιβάνι. Δέν υπάρχουν κενές θέσεις έκεί πού ζητείτε.

Τόκην Βάντζιον. 'Η επιθυμία του ***Κων. Κοντοδήμου*** είναι δυσκολοπραγματοποίητη. Δέν έγκρίνονται. Δέν υπάρχει πίστωση. Τά δικαιολογητικά αποζημιώσεως των απογραφέων κτηνών διαβιβάτηκαν άπ' τό 'Υπουργείο Παιδείας στό 'Υπουργείο των Στρατιωτικών ώς αρμόδιο. Τό τελευταίο δέν άρχισε άκόμα νά έκδίδη τά χρημ. εντάλματα, γιατί δέν του χορηγήθηκε ή σχετική πίστωση.

Τρ. Τσικονίδην "Εδεσσα. Μόνο στό Λιδικοσκαλείο Πρεβέζης παίρνουν ύπηρεσία 600 δρχ.

'Εμμ. Παχυγιαννάκη. Δέν υπάρχουν κενές θέσεις έκεί πού ζητείτε.

Στυλ. Κυριακού Κουμουδέκρα. Τά έτη της ύπηρεσίας σας ώς προσωρινή νηπιαγωγός δέ μπορούν νά συνταξιμοποιηθούν. Μέ εικοσαετή εύδόκιμη ύπηρεσία δικαιούσθε νά προαχθήτε στήν δ'. κατηγορία (γραμμ. β'.)

Ε. Γεροντώνην. 'Εμπόλεμος ύπηρεσία λογίζεται έκείνη μόνο πού διανύθηκε στό μέτωπο.

Π. Ρήγαν. Χιλιόδραχμο γέρας φετεινής χρήσης πληρώνεται.

ΕΙΔΟΠΟΙΗΣΕΙΣ

Πρακτικλούντικι οί συνάδελφοι 1) Αίκατερίνη Παπαζώνου, Βλαχάβα-Καλικος δρχ. 27. 2) Λευκοθέα Μεσσήνη Πέρα χωρίς "Ανδρου δρχ. 65, 3) Πανα. Κορνιωτάκης Πλατανιέδα Χανίων δρχ. 25. 4) Γεωργ. Οίκονόμου 'Ιωάννινα δρχ. 25. 5) Σύλλογος Ζακύνθου δραχμάς 150. 7) Χρίστος Χαλκιάς 'Αγνάντα δρχ. 150. 8) Δημ. Πλάκας 'Αντιρρα. Μήλου δρχ. 37. 9) Πέτρος Κεχαγιάς Λευκός Πύργος δρχ. 60. 10) Εμ. Χατζέλης Πλωμάριον Λέσβου δρχ. 60, νά είδοποιήσουν τόν Ταμία της Διδ. 'Ομοσπονδίας τί άντιπροσωπεύουν τά έναντι σημειούμενα ποσά πού έχουν εμβάσει διά ταχ. επιταγών.

Μέ την εύκαιρία αύτή υπενθυμίζομε στούς συναδέλφους νά σημειώνουν τό άπόκομμα της επιταγής γιά ποιό σκοπό εμβάζουν τά χρήματα.

1) Μερικοί εξακολουθούν νά μάς γράφουν σ' επισκεπτήρια και νά θέλουν γραμματόσημο 50 λεπτών.

Είπαμε κι' άλλη φορά πώς τά γράμματα αύτά επιβαρύνονται μέ τό διπλάσιο τέλος. Γιά νά τά πάρωμε αύτά πληρώνομε 3 δραχμάς. 'Επειδή δέν έχομε σκοπό νά σπαταλούμε τό Ταμείο της 'Ομοσπονδίας γι' άπροσεξίες μερικών τά γράμματα αύτά δέν τά παραλαβαίνομε καθόλου. "Ας τά χουν υπ' όψη σας μιά; γράφουν σ' επισκεπτήρια.

2) Μερικοί, μ' όσα κι' άν γράψαμε, δέν τηρούν τούς ***δρους*** άλληλογραφίας μέ τό «Διδ. Βήμα». Κι' οί δροι είναι σαφείς. "Η θά γράφουν διά μέσου του Συλλόγου τους ή θ' άναφέρουν τόν αριθμό συνδρομής των. 'Εφόσον δέν τηρούνται οί δροι αύτοί τά γράμματα δέν θά ένεργούνται.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ

'Υπό του εκδοτικού οίκου Α. Ι. Ράλλη εξεδόθη τό έργο του κ. 'Αρ. Σακελλαρίου καθηγητού - θεολόγου «Πρέπει νά διδάσκεται ή Παλαιά Διαθήκη»; Είς τό έργον αύτό αναφέρονται αί γνώμαι όλων όσοι καταφέρονται κατά του μαθήματος καθώς και όλων όσοι υπεραμύνονται τούτου.

'Εν τέλει εκφέρει και ό συγγραφεύς τάς γνώμας του.

Τό βιβλίον είνε χρησιμώτατον διά τούς κ. κ. δημοδιδασκάλους.

Τιμή του δρ. 20.

'Υπό του ίδίου εκδοτικού οίκου εξεδόθησαν συλλογή ποιημάτων του γνωστού ποιητού Νικ. Πετμεζά «Λαύρα» εμτόν τίτλο «Σιγαλές φωνές».

Τιμή δρ. 15.

'Επίσης υπό του ίδίου εκδότου συλλογή ποιημάτων του ποιητού Γ. Σταμπολή «'Ηδονικά Σοννέτα».

Τιμή δρ. 15.

«Λαογραφία»

Δελτίον της 'Ελληνικής Λαογραφικής 'Εταιρείας.

Τόμος Θ'. τεύχος Γ'. και Δ'.

Τιμή δρ. 60.

Πουλιύαι σ' όλα τά βιβλιοπωλεία της 'Αθήνας.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

'Ο Συνάδελφος 'Ερατεινής Δωρίδος κ. 'Ιωάννης Πολίτης άρραβωνιάστηκε μέ τή πολλές χάρες προικισμένη δίδα Ειρήνη Καραβοκύρη, άδελφή του ταγματάρχη Καραβοκύρη. Στό συνάδελφο εκφράζω θερμά συγχαρητήρια και του εύχομαι γρήγορη τή στέψη.

Φώτιος Παπαδημητρίου